

Afdeling	: OCSW	B&W-voorstel:
Naam opsteller voorstel	: Saskia Doek (0495-575487)	DJ-26249
Portefeuillehouder	: drs. P.P.H. (Paul) Sterk	Zaaknummer:
		26248
		Publicatie:
		Openbaar

Onderwerp

Implementatieplan Maatschappelijke opvang en beschermd wonen 2020 Midden-Limburg

Voorstel

1. Het Implementatieplan Maatschappelijke opvang en beschermd wonen 2020 Midden-Limburg vast te stellen;
2. Ten behoeve van de uitvoering van het implementatieplan een bedrag van € 26.233,45 beschikbaar te stellen aan de gemeente Roermond als bijdrage in de projectkosten 2018;
3. De raad te informeren door middel van bijgevoegde concept-raadsinformatiebrief.

Inleiding

Op basis van de eerder door uw college vastgestelde startnotitie 'Opstellen plan van aanpak maatschappelijke opvang en beschermd wonen 2020 Midden-Limburg' is een implementatieplan opgesteld. Dit implementatieplan beschrijft hoe de Midden-Limburgse gemeenten de taken maatschappelijke opvang en beschermd wonen vanaf 1-1-2020 willen vormgeven. In vier tranches wordt aangegeven wat er allemaal moet gebeuren om op 1-1-2020 ook daadwerkelijk deze taken te kunnen uitvoeren. Voor meer informatie zie bijlage.

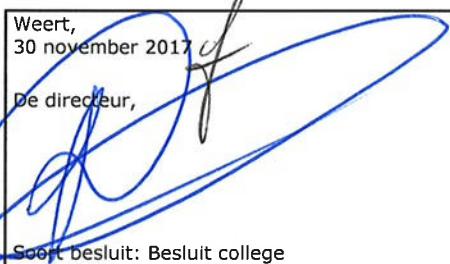

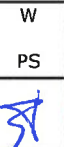

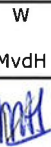
Beoogd effect/doel

Met dit voorstel stelt u het 'Implementatieplan maatschappelijke opvang en beschermd wonen 2020 Midden-Limburg' vast en stelt u middelen beschikbaar als bijdrage in de kosten voor de projectleider voor 2018, zodat het implementatieplan kan worden uitgevoerd.

Argumenten

1.1 Het ministerie heeft de regio's voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen gevraagd een implementatieplan op te stellen, met het oog op het invoeren van het nieuwe landelijke verdeelmodel Wmo.

Het Rijk is voornemens om per 1-1-2020 via een nieuw landelijk verdeelmodel Wmo aan alle gemeenten afzonderlijk middelen beschikbaar te stellen voor de taken maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Nu worden de middelen nog via de

Weert, 30 november 2017 De directeur, Soort besluit: Besluit college	S		B	W	W	W	W
				FvE	PS	GG	MvdH
	akkoord						
	bespreken						

19.12.2017

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:

- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

- A-stuk
 B-stuk
 C-stuk

Beslissing d.d.: 19.12.2017

Nummer: 25

De secretaris,

centrumgemeenteconstructie beschikbaar gesteld. Voor de regio Noord- en Midden-Limburg is Venlo de centrumgemeente. Alle Midden-Limburgse gemeenten hebben gemeente Venlo gemandateerd om deze taken voor hen uit te voeren. Een nieuw verdeelmodel geeft ruimte om de samenwerking anders in te richten. De gemeenten in Midden-Limburg hebben aangegeven graag als afzonderlijke regio verder te willen gaan. Daarom is er een startnotitie opgesteld, om te komen tot een implementatieplan. Het Rijk heeft daar ook om gevraagd. Het concept-implementatieplan is nu gereed. Voorgesteld wordt om dit plan vast te stellen en op te sturen naar het ministerie van VWS.

1.2 Het implementatieplan geeft op hoofdlijnen de richting aan.

Bij het opstellen van het implementatieplan is gebleken dat er nog veel informatie niet bekend is en dat nog niet van alle scenario's kan worden overzien wat de effecten zijn. De hoofdlijnen van het implementatieplan:

1. in verhoogd tempo inzetten op preventie: samen voorbereiden, lokaal uitvoeren afgestemd op de lokale problematiek en de lokale infrastructuur;
2. toegang tot maatschappelijke opvang (opvang daklozen) organiseren via samenwerkende zorginstellingen;
3. toegang tot beschermd wonen organiseren via een (sub-)regionaal multidisciplinair team, bestaande uit intakeprofessionals 'beschermd wonen' die regionaal inzetbaar zijn en lokale professionals, die de cliënt en de lokale situatie kennen; al dan niet in combinatie met het toegangsproces voor maatschappelijke opvang (De voorwaarden en consequenties hiervan worden in de eerste tranche van het implementatieplan in beeld gebracht.);
4. aanbod aan voorzieningen maatschappelijke opvang: de eerste opvang (bed-bad-brood) op subregionaal niveau in West en Oost in te richten en het vervolg op de 1^e opvang zo lokaal mogelijk te organiseren en waar noodzakelijk qua verschijningsvorm en segmenten te variëren (De voorwaarden en consequenties hiervan worden in de eerste tranche van het implementatieplan in beeld gebracht.);
5. aanbod aan voorzieningen beschermd wonen: inzetten op 'zo normaal mogelijk' en 'zo zelfstandig mogelijk' wonen in de wijk. Onderzoeken hoe een betere spreiding van voorzieningen kan worden gerealiseerd en wat daarvoor nodig is;
6. nazorg: uitstroom bevorderen door vraag naar en aanbod van huisvesting samen te brengen op één punt, zodat de matching van vraag en aanbod verbeterd kan worden;
7. extra inzetten op acceptatie in de wijk, omdat dit een belangrijke voorwaarde is om de inclusie en normalisering van de ondersteuning voor kwetsbare burgers vorm te geven; aanpak afgestemd op lokale situatie.

Ook is in beeld gebracht wat er nog allemaal zal worden uitgezocht. En wanneer met welke activiteiten moet worden gestart (denk bijvoorbeeld aan inkoop, inrichten toegangsteams) en wanneer dus welke beslissing moet worden genomen.

2.1 Om de projectstructuur in 2018 te kunnen voortzetten zijn aanvullende middelen nodig.

Bij het vaststellen van de startnotitie was een budget begroot voor Midden-Limburg van € 100.000,- voor projectleiding en bijbehorende organisatiekosten voor het eerste jaar. Naar verwachting is op 31-12-2017 € 75.000,- daarvan ingezet. Voor 2018 worden de projectkosten op basis van de realisatie in 2017 op € 150.000,- geraamd. Dit betekent dat er nog aanvullend € 125.000,- beschikbaar moet worden gesteld. Voorstel is om dit bedrag te verdelen op basis van het aantal inwoners. Voor Weert betekent dit een bijdrage van € 26.233,45. Daarnaast leveren de afzonderlijke gemeenten deelnemers voor het kernteam, op eigen kosten. Gelet op het feit dat de centrumgemeente de Rijksmiddelen voor de taken maatschappelijke opvang en beschermd wonen ontvangt, zal er met de

centrumgemeente worden overlegd of er uit de regionale middelen een tegemoetkoming in de voorbereidingskosten voor de implementatie kan worden gegeven. Dit onderwerp wordt ook meegenomen bij het overleg dat de projectgroep met het ministerie van VWS heeft (d.d. 18-12-2017).

Kanttelingen en risico's

1. Nieuwe landelijke verdeelmodel is mogelijk niet op tijd gereed.

Bij het opstellen van het implementatieplan was nog niet duidelijk of het nieuwe landelijke verdeelmodel daadwerkelijk per 1-1-2020 kan ingaan. Daarop heeft de projectleider contact opgenomen met het ministerie. Op 18 december vindt er een gesprek plaats tussen ministerie en projectleider en enkele beleidsadviseurs van het kernteam. Mocht het verdeelmodel pas later ingaan, dan wil de regio Midden-Limburg inzetten op doordecentralisatie van middelen op basis van de huidige maatstaven.

Ongeacht het moment waarop de nieuwe verdeling van middelen zal plaatsvinden, is het van belang om in te zetten op het verbeteren van de uitstroom uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen en ook de inzet op preventie en acceptatie in de wijk is belangrijk om voor de kwetsbare burgers in onze regio passende ondersteuning te regelen.

Zoals hiervoor aangegeven, geeft het implementatieplan vooral de ontwikkelrichting aan. Verdergaande besluitvorming wordt aan de colleges voorgelegd, zodat tijdig kan worden afgewogen waar wel en niet in wordt geïnvesteerd, rekening houdend met hoe het nieuwe landelijke verdeelmodel eruit komt te zien.

2. Informatievoorziening vanuit de centrumgemeente is nog niet op orde.

Zoals aangegeven in het implementatieplan (2.4.1) is de informatievoorziening vanuit de centrumgemeente nog onvoldoende. Dat betekent dat het op dit moment onder andere moeilijk is om aan te geven welke kosten deze taak met zich mee zal brengen. Op peildatum 15-7-2017 waren er in onze gemeente 149 personen met een indicatie beschermd wonen. Globaal kost een traject beschermd wonen ongeveer € 35.000,- per jaar. Dat betekent dat het voor Weert zou gaan om ongeveer € 5.215.000,-. We hebben nog onvoldoende zicht op in-, door- en uitstroom en mate van verzilvering en dergelijke. Er worden inmiddels afspraken gemaakt met de centrumgemeente over het verbeteren van de informatievoorziening.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Zoals hierboven aangegeven is voor de inzet van de projectleider plus de overige projectkosten (onder andere ten behoeve van de organisatie van bijeenkomsten met stakeholders) voor het jaar 2018 een extra investering nodig van maximaal € 125.000,-, aanvullend aan het bedrag dat voor 2017 beschikbaar is gesteld. Voorgesteld wordt om net als in 2017 een verdeelsleutel te hanteren op basis van inwoneraantal. Dit resulteert in de volgende verdeling:

Gemeente	Inwoners 2017	Percentage	Bijdrage projectbegroting
Leudal	35.877	15	€ 19.007,16
Roermond	57.402	24	€ 30.410,82
Maasgouw	23.778	10	€ 12.597,27
Roerdalen	20.693	9	€ 10.962,88
Echt-Susteren	31.813	13	€ 16.854,11
Weert	49.517	21	€ 26.233,45
Nederweert	16.864	7	€ 8.934,32
Totaal	235.944	100	€ 125.000,00

De aanvullende eenmalige bijdrage van Weert ad € 26.233,45 kan worden gedekt uit het uitvoeringsbudget Wmo-jeugd 2018. Na deze aanwending biedt dit budget geen ruimte meer.

De personele inzet die Weert levert aan het kernteam wordt opgevangen binnen de beschikbare formatie.

Uitvoering/evaluatie

Het implementatieplan wordt uitgevoerd door de projectleider, met ondersteuning van beleidsadviseurs Wmo (kernteam). Gedurende 2018 wordt intensiever de aansluiting met de lokale Wmo-adviseurs gezocht, om ervoor te zorgen dat het project eind 2018 kan worden overgedragen aan de reguliere organisatie. Ook blijven we zorgaanbieders en woningcorporaties meenemen bij dit traject. Het implementatieplan wordt ook aan de BestuursCommissie Wmo toegestuurd, ter kennisname.

Communicatie/participatie

De projectstructuur wordt voortgezet. De stuurgroep blijft het project aansturen. De bestuurders worden periodiek geïnformeerd via het BOZOWEL (Bestuurlijk Overleg Zorg en Welzijn) over de voortgang. De raad wordt geïnformeerd via bijgevoegde concept-raadsinformatiebrief.

Overleg gevoerd met

Intern: P. Vos (financieel beleidsadviseur), D. Louwers (business control Sociaal Domein), H. Jansen (regionaal beleidsadviseur Wmo)

Extern: beleidsadviseurs en transformatiemanagers van de Midden-Limburgse gemeenten hebben input geleverd voor dit plan. Ook is een brede groep van zorgaanbieders, woningcorporaties en cliëntvertegenwoordigers bij het opstellen van het plan betrokken geweest.

Bijlagen

1. Concept-implementatieplan;
2. Concept-raadsinformatiebrief.

Aan de leden van de gemeenteraad

Weert, 19 december 2017

Onderwerp : Implementatieplan Maatschappelijke opvang en beschermd wonen 2020
Midden-Limburg

Geachte raadsleden,

Aanleiding

Vanaf 1 januari 2020 krijgen de regiogemeenten van Midden-Limburg rechtstreeks van het Rijk de middelen om het beleid en de uitvoering van maatschappelijke opvang en beschermd (MO/BW) wonen zelfstandig ter hand te nemen. Landelijk wordt hiervoor een nieuw verdeelmodel Wmo ontwikkeld. De regio Midden-Limburg heeft ervoor gekozen om zich te ontvlechten van de huidige regio Noord- en Midden-Limburg onder regie van centrumgemeente Venlo en deze taken gezamenlijk op te pakken.

Implementatieplan

Om deze taken uit te kunnen voeren, hebben het Rijk en de VNG afgesproken dat de regio's een implementatieplan moeten opstellen. In deze brief wordt u geïnformeerd over het implementatieplan. Het is een plan op hoofdlijnen.

Vastgelegde visie en uitgangspunten nader geconcretiseerd

Het implementatieplan is een nadere concretisering van de in de lokale Wmo-beleidsplannen vastgelegde visie. Ook zijn de Regiovisie bijzondere doelgroepen 2017-2020 en het advies van de commissie Dannenberg 'Van beschermd wonen naar een beschermd thuis' betrokken bij het opstellen van het implementatieplan. Bovendien geeft dit plan ook een antwoord op enkele actuele problemen in de huidige zorgprocessen. Het gaat dan vooral om een vertraagde doorstroming naar zelfstandig wonen, onder meer als gevolg van een gebrek aan tijdig beschikbare passende huisvesting. En zeker even belangrijk is het feit dat we onvoldoende weten wie onze cliënten zijn, waar ze vandaan komen, waarom ze zich aangemeld hebben en in welk profiel ze passen. De informatievoorziening vanuit de centrumgemeente is tot nu te beperkt en te onvolledig geweest en dient te worden verbeterd.

Plan op hoofdlijnen

De hoofdlijnen van het implementatieplan:

1. in verhoogd tempo inzetten op preventie: samen voorbereiden, lokaal uitvoeren afgestemd op de lokale problematiek en de lokale infrastructuur;
2. toegang tot maatschappelijke opvang (opvang daklozen) organiseren via samenwerkende zorginstellingen (De voorwaarden en consequenties hiervan worden in de eerste tranche van het implementatieplan in beeld gebracht.);
3. toegang tot beschermd wonen organiseren via een (sub-)regionaal multidisciplinair team, bestaande uit intakeprofessionals 'beschermd wonen' die regionaal

inzetbaar zijn en lokale professionals, die de cliënt en de lokale situatie kennen; al dan niet in combinatie met het toegangsproces voor maatschappelijke opvang (De voorwaarden en consequenties hiervan worden in de eerste tranche van het implementatieplan in beeld gebracht.);

4. aanbod aan voorzieningen maatschappelijke opvang: de eerste opvang (bed-bad-brood) op subregionaal niveau in West en Oost in te richten en het vervolg op de 1^e opvang zo lokaal mogelijk te organiseren en waar noodzakelijk qua verschijningsvorm en segmenten te variëren (De voorwaarden en consequenties hiervan worden in de eerste tranche van het implementatieplan in beeld gebracht.)
5. aanbod aan voorzieningen beschermd wonen: inzetten op 'zo normaal mogelijk' en 'zo zelfstandig mogelijk' wonen in de wijk. Onderzoeken hoe een betere spreiding van voorzieningen kan worden gerealiseerd en wat daarvoor nodig is;
6. nazorg: uitstroom bevorderen door vraag naar en aanbod van huisvesting samen te brengen op één punt, zodat de matching van vraag en aanbod verbeterd kan worden;
7. extra inzetten op acceptatie in de wijk, omdat dit een belangrijke voorwaarde is om de inclusie en normalisering van de ondersteuning voor kwetsbare burgers vorm te geven; aanpak afgestemd op lokale situatie.

Afspraken met de centrumgemeente

Tot 1 januari 2020 is centrumgemeente Venlo gemandateerd om de taken beschermd wonen en maatschappelijke opvang uit te voeren. Beleidsontwikkeling gebeurt tot die datum gezamenlijk.

Om per 1 januari 2020 de taken zelf over te kunnen nemen, moeten al eerder bepaalde taken worden ontvlecht. Dat betekent onder meer dat het toegangsproces en de herindicaties al in een eerder stadium onder uitdrukkelijke invloed van Midden-Limburg plaats gaan vinden.

Landelijk verdeelmodel mogelijk vertraagd

Bij het opstellen van het implementatieplan was nog niet duidelijk of het nieuwe landelijke verdeelmodel daadwerkelijk per 1 januari 2020 kan ingaan. Daarop is contact opgenomen met het ministerie. Mocht het verdeelmodel pas later ingaan dan 1 januari 2020, dan wil de regio Midden-Limburg inzetten op doordecentralisatie van middelen op basis van de huidige maatstaven.

Ongeacht het moment waarop de nieuwe verdeling van middelen zal plaatsvinden, is het van belang om in te zetten op het verbeteren van de uitstroom uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen en ook de inzet op preventie en acceptatie in de wijk is belangrijk om voor de kwetsbare burgers in onze regio passende ondersteuning te regelen.

Vervolg

In een viertal tranches van ieder een half jaar worden de hoofdlijnen uit dit plan verder uitgewerkt. Het huidige kernteam zal gedurende 2018 met dezelfde capaciteitsinzet worden voortgezet. Gedurende de maand januari 2018 wordt er een concrete werkagenda opgesteld, inclusief werkgroepen, bemensing en helder omschreven taakopdrachten met tijdsplanningen. Het is de bedoeling om in de loop van 2018 de projectstructuur te laten overgaan in de reguliere Wmo-structuur op subregionaal niveau (West en Oost) onder andere voor wat betreft de opname van beleid ten aanzien van deze taken in de Wmo beleidsplannen, bedrijfsvoering, verwerving, regelgeving (verordening en beleidsregels).

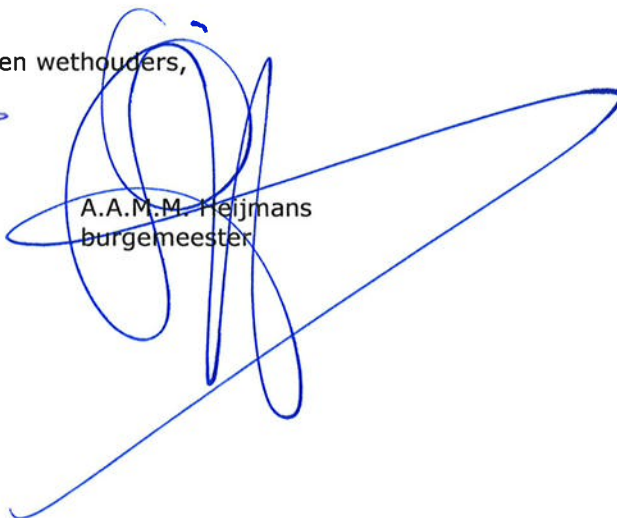
Tot slot

Heeft u vragen over dit onderwerp, dan kunt u contact opnemen met Saskia Doek van de afdeling OCSW. Zij is op werkdagen – met uitzondering van woensdag – bereikbaar via (0495) 575 487 en via mail: s.doek@weert.nl.

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders,

G. Brinkman
algemeen directeur/
gemeentesecretaris

A.A.M.M. Heijmans
burgemeester

**Implementatieplan Maatschappelijke Opvang
en
Beschermd Wonen Midden-Limburg 2020**

**1 december 2017
Namens het kernteam
Harry Klootwijk (projectleider)**

Inhoud

Samenvatting.....	4
Hoofdstuk 1 Inleiding.....	6
1.1 Projectorganisatie.....	6
1.2 Implementatieplan op hoofdlijnen.....	6
1.3 Structuur van het rapport.....	7
Hoofdstuk 2 Kader en context.....	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Begripsomschrijvingen	8
2.3 Visie en uitgangspunten	9
2.4 Huidige knelpunten bij maatschappelijke opvang en beschermd wonen	11
Hoofdstuk 3 Preventie en vroegsignalering	13
3.1 De huidige situatie.....	13
3.2 Ontwikkelrichting	13
3.3 Acties tijdens tranche 1 t/m 4	14
Hoofdstuk 4 Instroom en toegang	16
4.1 De huidige situatie.....	16
4.2 De beoogde situatie op 1 januari 2020	18
4.3 Acties tijdens tranche 1 t/m 4	20
Hoofdstuk 5 Doorstroom en arrangementen	22
5.1 De huidige situatie.....	22
5.2 Beoogde situatie.....	25
5.3 Acties tijdens de tranches 1 t/m 4.....	27
Hoofdstuk 6 Uitstroom en nazorg.....	30
6.1 De huidige situatie.....	30
6.2 De beoogde situatie 2020.....	30
6.3 Acties tijdens de tranches 1 t/m 4.....	31
Hoofdstuk 7 Financiën.....	32
7.1 Huidige situatie.....	32
7.2 Nieuw landelijk verdeelmodel Wmo	32
7.3 Acties tijdens de tranches 1 t/m 4.....	32
Hoofdstuk 8 Ontvlechting	33
Hoofdstuk 9 Hoe verder?	34

Beste mensen,

Vanmiddag wordt ons gezamenlijke plan gepresenteerd en nader **toegelicht**,
uit waardigheid van het thema doe ik deze opening in de vorm van een **gedicht**.

Jullie en ik kunnen nog dagelijks van voorspoed spreken en een geschenk **oprapen**,
maar die ander moet morgen misschien wel buiten **slapen**.

Laten we ons verplaatsen in die kwetsbare burger, zijn wereld en schijnbaar gebrek aan **perspectief**,
onze focus op eigen kracht en herstel maakt ons pas echt behulpzaam en **progressief**.

En laten we wel zijn, ondanks ons geluk en voorspoed kunnen we over mooie dingen **dromen**,
maar wees je bewust en denk maar eens goed na, het kan jullie en mij morgen ook **overkomen**.

En dan ben je ongetwijfeld heel dankbaar als de buurtbewoners denken en handelen vanuit de **moraal**
hij is misschien wel een beetje anders, maar we vinden hem wel **normaal**.

Ook psychisch lopen mensen wel eens uit het roer, maar we laten ze maar kort in tehuizen **verblijven**,
weer snel een eigen pandje, een eigen bel en de zelfredzaamheid komt geleidelijk weer boven **drijven**.

Natuurlijk niet in hun uppie, maar met begeleiding en zorg met oog voor **diversiteit**,
we noemen dat in ons vak flexibele begeleiding met af- en **opschaalbaarheid**.

Maar we zijn er nog niet, want het ultieme resultaat is om dit alles te **voorkomen**,
preventie en vroeg signalering maakt het mogelijk om risico's tot verval behoorlijk in te **tomen**.

Daar gaan we dus fors op inzetten, maar het vliegwiel ligt op lokaal niveau en wel in de **wijk**,
door ogen en oren in de buurt krijg je ze wellicht tijdig in de **kijk**.

In ieder geval zullen we immer zorgzaam **blijven**

en nimmer deze mensen af gaan **schrijven**.

Maar let op en heb het met zijn allen tijdig in de **gaten**,
het gevaar dreigt dat we straks alleen nog maar over geld en financiering **praten**.

Wij nemen ze echt op in de wijk, ondanks een eindige worsteling met **verslaving**.

De inclusieve samenleving is bij ons in Midden-Limburg natuurlijk en gewoon, en puur een kwestie van
beschaving.

Vandaag moeten we nog even samen op een paar organisatie vraagstukken **zwoegen**.

Ik wens jullie daarbij veel inspiratie en **gespreksgenoegen**.

(Introductie Harry Klootwijk, bijeenkomst projectteam maatschappelijke opvang en beschermd wonen 20-11-2017)

Samenvatting

Vanaf 1 januari 2020 krijgen de regiogemeenten van Midden-Limburg rechtstreeks van het Rijk de middelen om het beleid en de uitvoering van maatschappelijke opvang en beschermd wonen zelfstandig ter hand te nemen. De regio Midden-Limburg heeft ervoor gekozen om zich te ontlechten van de huidige regio Noord- en Midden-Limburg onder regie van centrumgemeente Venlo en deze taken gezamenlijk op te pakken.

Om deze taken uit te kunnen voeren, hebben het Rijk en de VNG afgesproken dat de regio's een implementatieplan moeten opstellen. U treft dat implementatieplan hier aan. Het is een plan op hoofdlijnen, waarbij vooral de uitgangspunten en inrichtingsmodellen zijn beschreven. Tijdens een viertal tranches tot 31 december 2019 worden de in dit plan genoemde hoofdlijnen verder uitgewerkt en geïmplementeerd.

Dit implementatieplan is ingekaderd door de Regiovisie bijzondere doelgroepen 2017-2020¹, de adviezen van de commissie Dannenberg² en een aantal door de stuurgroep MO/BW 2020 geformuleerde uitgangspunten. Bovendien geeft dit plan ook een antwoord op actuele problemen in de huidige zorgprocessen. Het gaat dan vooral om een vertraagde doorstroming naar zelfstandig wonen, onder meer als gevolg van een gebrek aan tijdig beschikbare passende huisvesting. En zeker even belangrijk is het feit dat we onvoldoende weten wie onze cliënten zijn, waar ze vandaan komen, waarom ze zich aangemeld hebben en in welk profiel ze passen. De informatievoorziening vanuit de centrumgemeente is te beperkt en onvolledig en dient te worden verbeterd.

Het implementatieplan is opgebouwd uit een viertal hoofdthema's:

1. Preventie en vroegsignalering;
2. Instroom en toegang;
3. Doorstroom en ondersteuningsarrangementen (aanbod);
4. Uitstroom en nazorg.

Ons advies is om in verhoogd tempo in te zetten op **preventie**. Het gaat dan niet alleen om het voorkomen van instroom, maar ook om het voorkomen van terugval naar zwaardere vormen van ondersteuning. Dit is voornamelijk een lokale aangelegenheid.

Voor wat betreft de **toegang tot maatschappelijke opvang** (opvang daklozen) wordt geadviseerd om het toegangsproces in handen te geven van samenwerkende zorginstellingen, hetgeen overeenkomt met de huidige werkwijze in Midden-Limburg West.

Voor de **toegang tot beschermd wonen** wordt voorgesteld om dit in handen te geven van een multidisciplinair team, bestaande uit intakeprofessionals 'beschermd wonen' die regionaal inzetbaar zijn en lokale professionals, die de cliënt en de lokale situatie kennen. Of dat één centraal team dan wel twee subregionale teams moeten zijn, wordt nog verder verkend. Ook wordt onderzocht of het zinvol is om het toegangsproces voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen te combineren.

---

¹ Regiovisie bijzondere doelgroepen Noord- en Midden-Limburg 2017-2020.

² Van beschermd wonen naar een beschermd thuis, advies Commissie Toekomst beschermd wonen.

Op het gebied van **het aanbod aan voorzieningen maatschappelijke opvang** wordt geadviseerd om de eerste opvang (bed-bad-brood) op subregionaal niveau in West en Oost in te richten en het vervolg op de 1^e opvang zo lokaal mogelijk te organiseren en waar noodzakelijk qua verschijningsvorm en segmenten te variëren. De voorwaarden en consequenties hiervan worden in de eerste tranche van het implementatieplan in beeld gebracht.

Als het gaat om het **uitstromen naar zelfstandig wonen** is het uitdrukkelijk de bedoeling dat cliënten zoveel mogelijk in die wijk van een woning worden voorzien waar hun kans op herstel zo groot mogelijk is (bijvoorbeeld omdat ze daar een netwerk hebben). Tenzij het in een gegeven casus juist niet passend is om in het eigen netwerk te blijven.

Bij het thema **nazorg** wordt geadviseerd om vraag naar en aanbod van huisvesting samen te brengen op één punt, zodat de matching van vraag en aanbod verbeterd kan worden. Voortkomend uit de prestatieafspraken met de woningcorporaties is er een regionale werkgroep actief rondom dit thema. Deze werkgroep 'huisvesting kwetsbare burgers' bestaat uit woningbouwcorporaties, zorgaanbieders en gemeentelijke beleidsambtenaren sociaal domein en wonen.

Belangrijke voorwaarde om de inclusie en normalisering van de ondersteuning voor kwetsbare burgers vorm te geven, is de **acceptatie in de wijk**. Via het vormen van wijkcommunities en buurtnetwerken, voorlichtingsprogramma en wijkgerichte workshops wordt het gesprek over de inclusieve samenleving op gang gebracht.

Tot 1 januari 2020 is **centrumgemeente** Venlo gemandateerd om de taken beschermd wonen en maatschappelijke opvang uit te voeren. Om per 1 januari 2020 de taken zelf over te kunnen nemen, moeten al eerder bepaalde taken worden ontvlecht. Dat betekent onder meer dat het toegangsproces en de herindicaties reeds in een eerder stadium onder uitdrukkelijke invloed van Midden-Limburg plaats gaan vinden.

In een **viertal tranches** van ieder een half jaar worden de hoofdlijnen uit dit plan verder uitgewerkt. Voorgesteld wordt om het huidige kernteam gedurende 2018 met dezelfde capaciteitsinzet voort te zetten. Gedurende de maand januari 2018 wordt er een concrete werkagenda opgesteld, inclusief werkgroepen, bemensing en helder omschreven taakopdrachten met tijdsplanningen. Het is de bedoeling om in de loop van 2018 de projectstructuur te laten overgaan in de reguliere Wmo-structuur op subregionaal niveau (West en Oost) onder ander voor wat betreft de opname in de Wmo beleidsplannen, bedrijfsvoering, verwerving, regelgeving (verordening en beleidsregels. De inzet van de projectleider zal tweede helft van 2018 geleidelijk worden afgebouwd.

Hoofstuk 1 Inleiding

Het Rijk is voornemens om vanaf 1 januari 2020 alle gemeenten via een nieuw te ontwerpen landelijk verdeelmodel maatschappelijke opvang, beschermd wonen en individuele begeleiding middelen te verstrekken om maatschappelijke opvang en beschermd wonen te kunnen uitvoeren. De zeven gemeenten van Midden-Limburg hebben besloten om deze taken gezamenlijk op te pakken en los te komen van de centrumgemeente Venlo. Hoe we dit aanpakken wordt beschreven in dit implementatieplan.

1.1 Projectorganisatie

Het implementatieplan is opgesteld door een klein kernteam van beleidsmedewerkers en projectleider, dat de kar trekt. Het kernteam rapporteert aan het opdrachtgeversoverleg, bestaande uit managers van de zeven regiogemeenten van Midden-Limburg. Om zowel ambtelijk als bestuurlijk het project stevig te verankeren is er een stuurgroep geformeerd, bestaande uit twee ambtelijk managers en twee bestuurders. De stuurgroep heeft tijdens het project sturing gegeven door het stellen van kaders en heeft het belang van een breed draagvlak gestimuleerd en bewaakt.

Juist met het oog op een breed draagvlak is ervoor gekozen om een grote groep stakeholders (ruim 100 personen) actief te laten participeren bij de totstandkoming van dit plan. Zorginstellingen, woningcorporaties, diverse beleids- en uitvoerende ambtenaren van de zeven gemeenten, leden van cliëntenraden en Wmo-raden uit Midden-Limburg hebben tijdens een drietal grote conferenties input geleverd en waardevolle feedback gegeven op voorgelegde vraagstukken.

1.2 Implementatieplan op hoofdlijnen

In dit implementatieplan wordt een aantal uitgangspunten en ontwikkelrichtingen aangegeven, die grotendeels gedurende 2018 op basis van verdere analyse verder uitgewerkt zullen worden ten behoeve van verdere besluitvorming. Sommige zaken zijn echter zo voor de hand liggend – en kunnen op draagvlak rekenen bij de stakeholders – dat we daarover concrete adviezen geven. Tegelijkertijd zijn er nu al diverse initiatieven gaande. Daarmee aangevend dat veranderen en ontwikkelen een dynamisch proces is. Bewegingen ontstaan al op het moment dat je het er met elkaar over hebt en er nog niets op papier staat.

Om enkele voorbeelden te noemen:

Er is een werkgroep “huisvesting kwetsbare burgers” – bestaande uit woningbouwcorporaties, zorgaanbieders en gemeentelijke beleidsambtenaren sociaal domein en wonen – aan de slag om het proces van huisvesting te optimaliseren.

Verder is in 2018 naar aanleiding van een praktijkverkenning naar uitval uit beschermd wonen naar maatschappelijke opvang een Midden-Limburg een breed overleg met de aanbieders beschermd wonen op gang gebracht. Doel van het overleg is om te komen tot een betere samenwerking in de keten (bundelen van expertise, delen van kennis) en uitval uit beschermd wonen te voorkomen door goede werkafspraken te maken over bijvoorbeeld het beleid ten aanzien van sancties. In juni 2017 heeft een eerste bijeenkomst plaatsgevonden en er is een tweede grote werkconferentie gepland in december 2017.

Het implementatieplan beschrijft de stappen die moeten worden gezet op hoofdlijnen.

1.3 Structuur van het rapport

In hoofdstuk 2 wordt kort ingegaan op de kaders (visie) en de context van het implementatieplan. Ook wordt aangegeven wat er wordt verstaan onder maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Vervolgens worden achtereenvolgens de volgende thema's beschreven:

- vroegsignalering en preventie (hoofdstuk 3);
- instroom en toegang (hoofdstuk 4);
- doorstroom en ondersteuningssarrangementen (hoofdstuk 5);
- uitstroom en nazorg (hoofdstuk 6);
- financiën (hoofdstuk 7);
- de ontvlechting (hoofdstuk 8);
- hoe verder? (hoofdstuk 9).

Per thema wordt kort omschreven hoe de huidige situatie is en wat ontwikkelrichting is om de visie te realiseren. Verder wordt aangegeven wat er nog nader geanalyseerd en uitgewerkt moet worden en waarover nog beslissingen genomen moeten worden.

Hoofdstuk 2 Kader en context

2.1 Inleiding

Het maken van een implementatieplan start niet vanuit een blanco blaadje. In dit hoofdstuk wordt beschreven welke visie en uitgangspunten ten aanzien van maatschappelijke opvang en beschermd wonen worden gehanteerd. Het gaat dan om:

- beleidsplannen Wmo 2015 Midden-Limburg West en Midden-Limburg Oost;
- de door alle regiogemeenten vastgestelde 'Regiovisie bijzondere doelgroepen 2017-2020';
- rapport Dannenberg: Van beschermd wonen naar een beschermd thuis, advies Commissie Toekomst beschermd wonen, 11 november 2015;
- bestuurlijke uitgangspunten vanuit de Stuurgroep maatschappelijke opvang en beschermd wonen 2020.

Ook is er een aantal knelpunten in het huidige zorgproces die in het implementatieplan worden meegenomen. Eerst wordt uitgelegd wat onder maatschappelijke opvang en beschermd wonen wordt verstaan.

2.2 Begripsomschrijvingen

2.2.1 Wat is maatschappelijke opvang?

Bij maatschappelijke opvang gaat het om de tijdelijke opvang van dak- en thuislozen. Er zijn diverse vormen van maatschappelijke opvang:

Vorm	Beschrijving
1. dag- en nachtopvang (bed-bad-brood)	Opvang tussen 20:00-8:00 uur en 10:00-16:00 uur ³
2. vervolgopvang (trajectbed, sociaal pension)	24/7 opvang met ambulante zorg
3. crisisopvang	24/7 opvang met ambulante zorg, géén middelengebruik
4. opvang gezinnen	24/7 opvang met ambulante zorg, géén middelengebruik
5. daderbedden	24/7 opvang, voor daders van Huiselijk Geweld
6. opvang zwerfjongeren	24/7 opvang van jongeren (16-23 jaar)

Maatschappelijke opvang is een algemene voorziening. Algemene voorzieningen zijn indicatievrij en laagdrempelig.

2.2.2 Wat is beschermd wonen?

In de Wmo 2015 wordt beschermd wonen omschreven als:

wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor

³ Deze tijden kunnen in de praktijk afwijken.

personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

De definitie zoals deze in de wet wordt gehanteerd, conflicteert op punten met de inzichten van de commissie Dannenberg en de manier waarop beschermd wonen op dit moment in de praktijk wordt uitgevoerd. Het streven is namelijk om mensen zo zelfstandig mogelijk te laten wonen. En vervolgens, waar mogelijk, uit te laten stromen naar 'wonen met begeleiding'.

Wij hanteren daarom een 'bredere' kijk op beschermd wonen namelijk burgers met een intensieve zorgbehoefte en (deels) onplanbare ondersteuning die hun vraag niet uit kunnen stellen.

Overigens valt de ondersteuning van mensen met andere problematieken (verstandelijk gehandicapten / verpleging en verzorging) die intensieve en onplanbare ondersteuning nodig hebben, onder de Wet Langdurige Zorg of Zorgverzekeringswet.

2.3 Visie en uitgangspunten

2.3.1 beleidsplannen Wmo 2015 Midden-Limburg West en Midden-Limburg Oost

De onderwerpen maatschappelijke opvang en beschermd wonen maken onderdeel uit van de Wmo 2015 en daarmee ook van de beleidsplannen in het kader van de Wmo 2015 van de regio's Midden-Limburg West en Midden-Limburg Oost. De beleidsuitgangspunten zoals geformuleerd in deze beleidsplannen gelden onverkort ook voor deze onderdelen van de Wmo 2015.

2.3.2 de regiovisie bijzondere doelgroepen 2017-2020

De rode draad in de regiovisie is de gewenste transformatie van centraal georganiseerd collectief aanbod naar meer individueel maatwerk. Voor maatschappelijke opvang betekent dit een beweging richting meer flexibel opvangen in de wijk. Voor beschermd wonen betekent dit de beweging van wonen in een instelling met 24 uur toezicht en zorg naar zo zelfstandig mogelijk wonen met op- en afschaalbare ambulante begeleiding. Dit vereist versnelde doorstroming en de tijdige beschikbaarheid van passende woningen.

Samenhangend hiermee moeten in toenemende mate maatregelen getroffen worden op het gebied van preventie, met als effect beperking van instroom aan de voorkant en beperking van terugval naar zwaardere vormen van ondersteuning tijdens het ontwikkeltraject van de cliënt.

Bovengenoemde beweging vraagt een wijkgerichte aanpak. In het kader van de inclusieve samenleving en normalisatie zullen cliënten die uitstromen zoveel mogelijk in een wijk geplaatst worden, bij voorkeur daar waar hun kans op herstel zo groot mogelijk is (bijvoorbeeld omdat ze daar een netwerk hebben). Dit met als kanttekening dat dit niet opgaat wanneer in een gegeven casus het juist niet passend is om in het eigen netwerk te blijven. Acceptatie in de wijk door de bewoners is hierbij van essentieel belang.

2.3.3 advies van de commissie Dannenberg

De regiovisie bouwt voort op het advies van de commissie Dannenberg. In het kort is dit advies:

Mensen met een psychische kwetsbaarheid zijn burgers, ze maken deel uit van de samenleving. In de zorg komt meer nadruk op variatie, aanpassing, veerkracht en regie van hulpvragers. De herstelgedachte is daarbij leidend. De omslag naar (meer) zelfstandig wonen vereist dat cliënten zich ervan bewust worden dat ze zelf vorm kunnen geven aan hun leven en de ondersteuning die daarbij nodig is. Dat betekent bijvoorbeeld dat actief wordt ingezet op cliëntinitiatieven; dat alle ondersteuning wordt geleverd vanuit de principes van herstelgerichte zorg en dat er structureel gewerkt wordt met ervaringsdeskundigen. Het perspectief van de hulpvrager en naastbetrokkenen is het uitgangspunt bij het herinrichten van de zorg. Aanbieders worden onderdeel van de gemeenschap rond de individuele zorgvrager en zijn omgeving. Zorg en ondersteuning worden georganiseerd op het niveau van wijken en regio's. Hiervoor is – waar nodig – langdurige begeleiding met een flexibele intensiteit beschikbaar. Om deze zogeheten sociale inclusie te kunnen realiseren wordt in het advies een aantal condities benoemd die nodig is om de participatie van kwetsbare mensen te ondersteunen en onbedoelde negatieve gevolgen in hun levens tegen te gaan.

Het gaat dan om:

- versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg;
- garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit;
- ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie;
- een breed arsenaal van woonvarianten;
- beschikbare en betaalbare wooneenheden;
- laagdrempelige toegang tot zorgfuncties;
- duurzaam samenwerken tussen gemeenten en zorgverzekeraars;
- borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning.

2.3.4 bestuurlijke uitgangspunten vanuit de Stuurgroep maatschappelijke opvang en beschermd wonen 2020

In de stuurgroep zijn enkele bestuurlijke uitgangspunten geformuleerd, die vervolgens door alle zeven portefeuillehouders sociaal domein Midden-Limburg zijn omarmd:

1. de zeven Midden-Limburgse gemeenten willen vanuit hun individuele wettelijke verantwoordelijkheid voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen, samenwerken aan het vormgeven van deze voorzieningen, vanuit de gezamenlijke visie zoals vastgelegd in Regiovisie bijzondere doelgroepen 2017-2020;
2. op regionaal niveau beleid ontwikkelen, kaders/spelregels vaststellen en gezamenlijk monitoren, teneinde operationeel zo veel mogelijk op lokaal niveau te organiseren. Kosten en beschikbare expertise zijn belangrijke overwegingen om zaken op regionaal of subregionaal niveau te beleggen;
3. de inhoud van de zorg staat voorop: wat hebben cliënten maatschappelijke opvang en beschermd wonen nodig? De structuur is volgend. Daartoe moeten "cliëntprofielen" van de doelgroep maatschappelijke opvang en beschermd wonen worden opgesteld;
4. vooruitlopend op "2020" gaan we samen investeren in de relatie met "onze" aanbieders;
5. we investeren in continuïteit van de samenwerking zowel ambtelijk als bestuurlijk;
6. het ondersteuningsproces moet zodanig georganiseerd zijn dat iedere gemeente zelf verantwoordelijk is voor de uitstroom en daar dus ook maximale invloed op moet kunnen hebben.

7. een mogelijk financieel model kan zijn: gezamenlijk financieren van bepaalde basisvoorzieningen en daar omheen een flexibele schil, waarbij elke gemeente zelf kan kiezen voor spreiding of concentratie.

2.4 Huidige knelpunten bij maatschappelijke opvang en beschermd wonen

Tijdens het proces rondom de totstandkoming van dit implementatieplan zijn diverse knelpunten naar voren gekomen ten aanzien van de huidige uitvoering van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Het gaat hierbij zowel om bedrijfsmatige als inhoudelijke knelpunten. Hieronder worden de vier voornaamste genoemd. Deze, maar ook de minder in het oog springende knelpunten, worden tijdens de tranches verder aangepakt.

2.4.1 Bedrijfsmatig

1. Informatiehuishouding

Uit een eerste analyse van de beschikbare informatie is gebleken dat we onvoldoende onze doelgroep kennen. Belangrijke gegevens als:

- waar zitten onze cliënten en wat is aard en ernst van hun beperking, waar komen ze vandaan en wat was de reden dat ze zich hebben aangemeld?
- wat gebeurt er met mensen die een beschikking hebben en er geen gebruik van maken? Waar blijven deze cliënten waarvan is vastgesteld dat ze geen regie kunnen voeren over hun leven?
- welk percentage stroomt na hoeveel tijd uit naar zelfstandig wonen en waar vestigen deze mensen zich?

zijn bij de gemeenten in Midden-Limburg niet of onvoldoende bekend. Conform bestuurlijke afspraak tussen de wethouders van Midden-Limburg en de centrumgemeente Venlo wordt gewerkt aan een betere uitwisseling van gegevens. Inzicht in cijfers is immers een noodzakelijke voorwaarde om te kunnen sturen op resultaten.

2. Onduidelijkheid omtrent het verdeelmodel

Tijdens een bestuurlijk overleg tussen VNG en de Ministeries van VWS en BZK op 6 december a.s. wordt besloten of het nieuwe verdeelmodel per 1 januari 2020 wordt ingevoerd of wordt uitgesteld naar op z'n vroegst 2022. In het laatste geval heeft dit gevolgen voor het verdere proces in het kader van dit implementatieplan. Vanuit het kernteam is hierop reeds geanticipeerd door, namens de regio Midden-Limburg, een brief te sturen aan bovenstaande partijen met daarin een uitleg van onze situatie als nieuwe regio (ontvlechting van centrumgemeente Venlo). Deze brief heeft geresulteerd in een gesprek met de Ministeries van VWS en BZK op 18 december aanstaande.

2.4.2 Inhoudelijk

3. Tijdige beschikbaarheid van passende woningen

Een groot knelpunt bij maatschappelijke opvang en beschermd wonen is dat het in veel gevallen onmogelijk is om tijdig geschikte woonruimte te kunnen aanbieden, waardoor cliënten langer in de voorzieningen verblijven dan strikt noodzakelijk is. Versnelling van doorstroming zal de komende

jaren veel aandacht en creativiteit vereisen. Net als elders in het land is het aanbod van passende woningen op dit moment onvoldoende en moet er de komende jaren worden geïnvesteerd om uitstroom naar zo zelfstandig mogelijk wonen mogelijk te maken.

4. Onjuiste instroom / soepele overdracht

Momenteel komt het voor dat mensen instromen op verkeerde plaatsen omdat ze vanwege allerlei redenen elders geen plek vinden. Een voorbeeld hiervan is de instroom van personen, die uitvallen uit beschermd wonen, in de maatschappelijke opvang. Vragen zijn hoe deze uitval is veroorzaakt en of de maatschappelijke opvang de meest geëigende plek is om deze personen op te vangen.

Daarnaast verloopt bijvoorbeeld ook de overgang van bijvoorbeeld de PI of een klinische voorziening naar de maatschappelijke opvang nog niet altijd even soepel.

Hoofdstuk 3 Preventie en vroegsignalering

3.1 De huidige situatie

Preventie is datgene wat de gemeente doet om:

- te zorgen voor een lokaal samenhangend voorzieningenniveau in buurten en wijken, de ‘lokale infrastructuur’;
- te zorgen voor een goed flankerend beleid op het gebied van gezondheid, armoedebestrijding en schuldhulpverlening;
- bij aanbieders en toeleiders naar maatschappelijke opvang en beschermd wonen de bewustwording te creëren dat maatschappelijke opvang en beschermd wonen niet op zichzelf bestaat, maar deel uitmaakt van een totaal traject gericht op herstel van zelfredzaamheid;
- te zorgen voor een goede screening en matching van cliënten voordat zij potentieel (kunnen) instromen, waarbij alle leefgebieden in kaart worden gebracht;
- te zorgen voor vroegsignalering van mogelijke problemen van kwetsbare mensen, en daarmee instroom te voorkomen, dan wel het terugvallen in zwaardere vormen van zorg te voorkomen.

We kunnen vaststellen dat er in de huidige aanpak maatschappelijke opvang en beschermd wonen binnen gemeenten beleidsmatig grote verschillen zijn in de mate waarop op preventie en vroegsignalering voor deze specifieke groepen burgers wordt ingezet.

Er vindt wel vaak generieke preventie en vroegsignalering plaats maar om effectief te kunnen sturen op het beperken van de instroom moet er gericht worden ingezet op deze doelgroep.

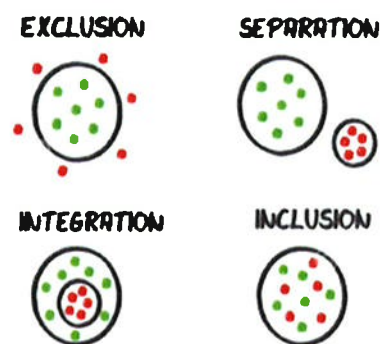
Een van de verklaringen voor het ontbreken van gerichte preventie is dat er weinig beleidsmatige informatie voorhanden is over de reden van aanmelding bij bijvoorbeeld maatschappelijke opvang. Hiertoe is verbetering van de informatiehuishouding (zie ook paragraaf 2.4) noodzakelijk.

3.2 Ontwikkelrichting

Maatschappelijk maar ook bedrijfskundig is de meeste ‘winst’ te behalen door meer aandacht te besteden aan preventie en nazorg. De knelpunten ten aanzien van in- en doorstroom vormen aangrijpingspunten voor verbetering van de preventieve aanpak. Hierbij staat het normaliseren van ondersteuning voor kwetsbare burgers voorop: de inclusieve samenleving.

De komende periode is er werk aan de winkel om preventie en vroegsignalering goed in het garende te hangen. De preventieve inzet is vooral een lokale aangelegenheid, iets wat op lokaal en wijkniveau ontwikkeld en uitgevoerd moet worden. Om ervoor te zorgen dat mensen tijdig worden

voorzien van een passend ondersteuningsaanbod is het van belang dat alle voorzieningen – van basis tot maatwerk, van huisarts tot specialistische behandeling en van vrijwilligers tot beroepskrachten – hun rol krijgen en nemen. Het gaat om het versterken van de lokale infrastructuur, zowel voor wat

Figuur 1 Transformatie: van exclusie naar inclusie

betreft de fysieke voorzieningen als de samenwerking tussen alle betrokken partijen. De gemeenten in Midden-Limburg kunnen daarbij leren van elkaars aanpak en van landelijke voorbeelden.

Wijken en buurten vervullen een belangrijke rol in de preventie en signalering vanuit de basisvoorzieningen (zoals buurthuizen en welzijnswerk). Wijkteams en wijkzorgnetwerken, klantmanagers, meldpunten zorg- en woonoverlast en woningcorporaties vervullen eveneens een rol bij het signaleren en ondersteunen van mensen met enkelvoudige en meervoudige problematiek. Dit vereist een effectieve samenwerking tussen wijken en buurten, informele zorg, huisartsen, politie, woningbouwcorporaties, de wijkteams, wijkzorgnetwerken en dergelijke.

Er ligt in deze dus een nadrukkelijke relatie met de onderwerpen bemoezorg en OGGz-preventie die momenteel ook worden uitgevoerd onder regie van centrumgemeente Venlo. Deze relatie wordt in het licht van 2020 momenteel verder verkend door een regionale werkgroep.

3.3 Acties tijdens tranche 1 t/m 4

De eerste twee tranches kunnen nu al redelijk concreet ingevuld worden. De laatste twee tranches zullen al werkend verder worden ingevuld.

1^e helft 2018 (tranche 1)

- Het is belangrijk om nauwkeurig door te vragen en te registreren wat de **reden van aanmelding** is bij maatschappelijke opvang en beschermd wonen, zodat er gerichte preventieve activiteiten kunnen worden ontwikkeld en gerichte nazorg kan worden gegeven om terugval te voorkomen.
- Het opzetten van een degelijk registratie en monitorsysteem inclusief de nodige IT-voorzieningen als input voor beleidsontwikkeling op het gebied van preventie en vroegsignalering. Dit is overigens niet alleen van belang om input voor preventie en nazorg te krijgen, maar ook voor het sturen op het totale proces. Tijdens het toegangsproces zal intensiever doorgevraagd moeten worden naar de reden van aanmelding. Als reden van aanmelding bij de daklozenopvang wordt vaak "dakloosheid" opgegeven. Het gaat erom de omstandigheden die tot de dakloosheid hebben geleid boven water te krijgen. Ook bij beschermd wonen is niet altijd duidelijk door welke omstandigheden iemand zich (tijdelijk) niet zelfstandig kan handhaven in de samenleving. In overleg met het Zorg- en Veiligheidshuis Limburg Noord en de aanbieders van maatschappelijke opvang gaat ervoor gezorgd worden dat dit nog tijdens de eerste tranche in de praktijk wordt gebracht.
- Een tweede actie in de eerste tranche is het organiseren en faciliteren van een regionaal congres 'preventie en vroegsignalering'. Doelstelling hiervan is om met zorg gerelateerde professionals en ervaringsdeskundigen best practices uit te wisselen en leerervaringen te delen. De uitkomsten hiervan vormen eveneens input voor beleidsontwikkeling.

2^e helft 2018 (tranche 2)

- Tijdens deze periode is er voldoende input voor handen om gezamenlijk een beleid te ontwikkelen op het gebied van preventie en vroegsignalering. De werkafspraken kunnen vervolgens lokaal vorm gegeven worden.
- Tevens wordt in kaart gebracht hoe de verbinding gelegd kan worden met aanpalende beleidsterreinen, zoals armoedebelief, schuldhulpverlening, lokaal gezondheidsbeleid,

daginvulling, werk en inkomen en andere Wmo voorzieningen anders dan maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Hoe dit wordt vormgegeven, is sterk afhankelijk van lokale keuzes en de lokale infrastructuur.

2019 (tranche 3 en 4)

- Eind 2018 ligt er een masterplan op hoofdlijnen, dat gedurende 2019 verder wordt uitgewerkt.

Hoofdstuk 4 Instroom en toegang

4.1 De huidige situatie

4.1.1 Hoe is nu de toegang georganiseerd tot de maatschappelijke opvang?

De toegang tot de maatschappelijke opvang in de regio Noord- en Midden-Limburg wordt geregeld door de aanbieders die de opvang bieden. Dak- en thuislozen melden zich dus rechtstreeks bij de aanbieder en niet bij de afzonderlijke gemeenten.

In de regio Midden-Limburg worden er twee verschillende werkwijzen gebruikt:

1. Midden-Limburg Oost: Moveoo verzorgt de opvang in Roermond vanuit een centrale locatie, waarbinnen diverse vormen van opvang worden geboden. Vanuit deze locatie vindt de intake plaats;
2. Midden-Limburg West: de samenwerkende organisaties zelfregiecentrum, Moveoo, Vincent van Gogh instituut en METggz verzorgen een integrale intake vanuit de locatie van het zelfregiecentrum. De opvang (bed-bad-brood en trajectbed) vindt flexibel gespreid over de gemeente plaats (er is geen centrale opvanglocatie).

Als er een vorm van opvang nodig is die in Weert niet worden aangeboden, wordt de burger warm overgedragen aan Moveoo Roermond.

Een vorm van opvang die in de regio Midden-Limburg niet wordt aangeboden, is de opvang van zwerfjongeren. Deze voorziening bevindt zich in Venlo en jongeren die zich als dak- of thuisloze melden in Weert of Roermond worden overgedragen naar de aanbieder in Venlo.

Als de opvangcapaciteit in Midden-Limburg onvoldoende is – de opvang is “vol” – wordt gebruik gemaakt van de opvang in Venlo. Burgers worden dan doorgestuurd naar de aanbieder in Venlo.

Voor maatschappelijke opvang geldt de landelijke toegankelijkheid. Dat betekent dat elke burger die legaal in Nederland verblijft, bij elke Nederlandse gemeente om maatschappelijke opvang kan vragen.

4.1.2 Wat is de instroom in maatschappelijke opvang?

Er zijn verschillende omstandigheden waardoor iemand dakloos kan worden. Het kan gaan om mensen die door schulden uit huis worden gezet, die vanwege echtscheiding of andere problemen niet thuis kunnen blijven wonen, mensen die vrijkomen na detentie, mensen die uitstromen uit een intramurale instelling voor GGZ of mensen die door het eigen netwerk uit huis worden gezet. Altijd gaat het om mensen die (tijdelijk) niet op eigen kracht in staat zijn om voor huisvesting te zorgen.

	Nachtopvang Roermond	Crisisopvang Roermond	Bed voor de nacht Weert	Trajectbed Weert
Aantal plaatsingen	101 plaatsingen	71 individuen	44 plaatsingen	11 plaatsingen, 10 individuen
(nieuwe instroom)	92 individuen		(38 individuen)	

Bron: monitor maatschappelijke opvang Noord- en Midden-Limburg 2016

Op jaarbasis worden gemiddeld genomen 211 unieke cliënten opgevangen in de regionale Midden-Limburgse voorzieningen. Daar zitten dus ook cliënten van buiten de regio Midden-Limburg bij en een beperkt deel van de Midden-Limburgse daklozen wordt in Venlo of buiten Limburg opgevangen. Het aantal plaatsingen is soms hoger dan het aantal individuen, omdat sommige mensen na uitstroom opnieuw instromen in de maatschappelijke opvang.

4.1.3 Hoe is nu de toegang georganiseerd tot Beschermd Wonen?

De toegang tot beschermd wonen verloopt tot 1/1/2020 via het Zorg- en Veiligheidshuis Limburg-Noord. Het regionale intake team bestaat uit 5 fte. Juridische grondslag vormt het mandateringsbesluit dat de regiogemeenten hebben afgegeven aan de centrumgemeente Venlo. De uitvoering vindt plaats op grond van uniforme afspraken (toegangscriteria, verordening, besluit, beleidsregels). Ook voor beschermd wonen geldt landelijke toegankelijkheid. Dit betekent dat ook burgers van buiten de regio aanspraak kunnen maken op beschermd wonen in Midden-Limburg en dat onze inwoners ook beschermd kunnen gaan wonen buiten de regio.

4.1.4 Wat is de instroom in beschermd wonen?

De instroom in beschermd wonen komt vanuit diverse hoeken: cliënten kunnen uitbehandeld zijn bij een intramurale instelling, maar wel onvoldoende in staat zijn om zelfstandig te wonen (klinische GGZ). Of er kan sprake zijn van ambulante GGZ verwijzing van de huisarts, uitstroom uit maatschappelijke opvang, uitstroom uit detentie, verhuizen vanuit een andere gemeente, verwijzing door lokale Wmo-teams/wijkteams of een cliënt blijkt in de thuissituatie niet langer te handhaven. Ook kan het zijn dat iemand instroomt vanuit de Jeugdhulp.

Aantal cliënten per gemeente peildatum 15-07-2017	
Regio Noord- en Midden-Limburg	933
Beesel	1
Bergen (L)	18
Echt-Susteren	38
Horst aan de Maas	27
Leudal	105
Maasgouw	9
Nederweert	19
Peel en Maas	39
Roerdalen	3
Roermond	135
Venlo	253
Venray	137
Weert	149
Andere centrumregio	1
Totaal	934
Totaal Midden-Limburg	458

Bron: databestand centrumgemeente Venlo

4.2 De beoogde situatie op 1 januari 2020

4.2.1 Visie op toegang maatschappelijke opvang én beschermd wonen

Toegang tot de Wmo voor mensen die gebruik willen maken van maatschappelijke opvang of beschermd wonen dient laagdrempelig te zijn. Het gaat om (zeer) kwetsbare burgers, die – zeker in het geval van dakloosheid – acuut hulp nodig hebben. De toegang dient zodanig ingericht te worden dat iemand die hulp nodig heeft, snel op een passende vorm van opvang c.q. wonen-met-begeleiding terecht komt. Dat betekent dat de toegangsmedewerker moet beschikken over de expertise die nodig is om te kunnen beoordelen welke hulp passend is en tegelijkertijd bekend moet zijn met de lokale situatie: welke algemene voorzieningen in het voorliggende veld zijn er om tot een passend arrangement te komen. Ook de aansluiting met andere (gemeentelijke) dienstverlening op het gebied van bijvoorbeeld werk en inkomen en schulddienstverlening moet goed worden geregeld. De cliënt staat centraal: hoe kan hij of zij de regie over het eigen leven nemen? De aanpak binnen maatschappelijke opvang en beschermd wonen is herstelgericht en in principe tijdelijk van aard. Zo mogelijk wordt gebruik gemaakt van voorliggende of algemene voorzieningen. Het zoeken naar een passend arrangement is maatwerk, waarin zeker ook gekeken wordt naar wat de cliënt en zijn netwerk zelf kunnen doen. ‘Meedoen naar vermogen’ is ook voor deze onderdelen van de Wmo het uitgangspunt.

Zoals in hoofdstuk 2 aangegeven willen de Midden-Limburgse gemeenten samenwerken vanuit dezelfde visie en inhoudelijke kaders. Dit betekent dat het opstellen van gezamenlijke regels ten aanzien van toegangscriteria, verordening etc. gezamenlijk en uniform wordt opgepakt.

4.2.2 Scenario's voor toegang tot maatschappelijke opvang

De maatschappelijke opvang is een algemene voorziening en dient dus laagdrempelig en makkelijk toegankelijk te zijn. Bovendien gaat het vaak om acute situaties: iemand heeft geen dak boven zijn hoofd en wil vanavond ergens slapen. Tijdens de bijeenkomsten met het veld werd duidelijk dat een model met samenwerkende aanbieders veel voordelen kent voor de toegang ten opzichte van het model van één aanbieder: vanuit diverse disciplines kan worden gekeken naar wat een cliënt nodig heeft aan zorg. Bovendien wordt plaatsing makkelijker vanwege korte lijntjes en goed zicht op het totale aanbod, ook buiten de eigen organisatie. Aanbieders houden elkaar scherp. Door cliënten direct in het juiste vervolgtraject te plaatsen worden overbodige kosten voorkomen. In het geval van het model Midden-Limburg West is het zelfs zo dat in bepaalde gevallen huisvesting losgekoppeld wordt van begeleiding: bijvoorbeeld: iemand ontvangt begeleiding van MOVEOO in een accommodatie van METggz. Vanuit een gezamenlijke toegang wordt gezocht naar de best passende oplossing per cliënt (maatwerk), in plaats van dat het aanbod leidend is (plaatsen waar er plek is).

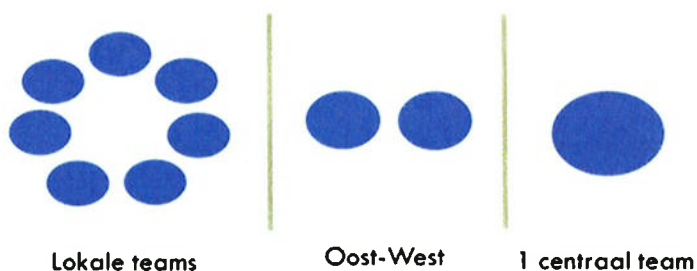
Dit model vergt van aanbieders wel meer inspanning in de vorm van overleg en onderling vertrouwen. Ook voor de gemeenten is het aansturen van samenwerkende partners iets bewerklijker dan het aansturen van één aanbieder. De voordelen voor de cliënt zijn echter duidelijk. Voorstel is dan ook om voor de toegang tot de maatschappelijke opvang te kiezen voor een model van samenwerkende partners, op sub regionaal niveau, waarbij afstemming tussen de sub regio's actief wordt gewaarborgd.

Advies: toegang tot de maatschappelijke opvang inrichten als model ‘samenwerkende aanbieders’. Dit betekent voor Midden-Limburg Oost een wezenlijke verandering van de huidige situatie, hetgeen nog wel nadere analyse vereist.

4.2.3 Scenario's voor toegang tot beschermd wonen

Voor het inrichten van de toegang tot de maatwerkvoorziening beschermd wonen zijn in feite 3 vormen mogelijk:

1. Aanhaken bij en overlaten aan de lokale (sociale) teams;
2. Centraal vanuit één loket;
3. Centraal vanuit 2 loketten (West en Oost).

1. Aanhaken bij lokale teams

Een scenario is om de maatwerkvoorziening Beschermd wonen onderdeel te maken van de lokale toegang tot de Wmo. Dat betekent dat elk lokaal (sociaal) team expertise moet verwerven op dit thema. En bekend moet zijn met het aanbod beschermd wonen. Het zal mede afhankelijk zijn van de omvang van de instroom, of het reëel is om van lokale (sociale) teams te mogen verwachten dat deze kennis en expertise kan worden opgebouwd. Op dit moment is de omvang van de instroom slechts globaal bekend. Ook weten we niet hoeveel gesprekken worden gevoerd die niet leiden tot een indicatie beschermd wonen. We weten alleen hoe de huidige spreiding van voorzieningen is. Kijkend naar de huidige spreiding van cliënten beschermd wonen lijkt het voor sommige regio gemeenten niet haalbaar om de expertise voor beschermd wonen in het eigen toegangsteam te borgen.

2. Centraal team

Vanuit de gedachte dat de doelgroep voor beschermd wonen een zeer kwetsbare doelgroep is, die behoorlijk wat specialistische expertise vraagt van de 'intaker', is een mogelijk scenario voor de toegang dat deze vanuit een centraal punt wordt georganiseerd.

Concreet betekent dat dat er voor de regio vanuit een gezamenlijke visie en inhoudelijk kader wordt gewerkt. De toegangsmedewerkers zijn centraal georganiseerd in een regionaal team. De keukentafelgesprekken kunnen vervolgens wel op locatie plaatsvinden, in afstemming met de lokale teams (als een tandem: 'beschermd wonen specialist' met lokale Wmo-regisseur).

Voordelen zijn evident: bundeling van expertise, collega's kunnen leren van elkaar, goed overzicht van het aanbod van voorzieningen, continuïteit (vervangbaarheid), duidelijkheid voor aanbieders/cliënten waar ze terecht kunnen met hun vraag.

Nadelen zijn er alleen als de samenwerking niet in de vorm van de voorgestelde 'tandem' kan worden vormgegeven. Dan geldt: minder makkelijk zicht op wat het lokale aanbod is, zodat de arrangementen mogelijk niet integraal (genoeg) zijn, minder lokale kennis van de cliënt.

3. Centraal vanuit twee teams (West en Oost)

Een deel van de nadelen van scenario 2 is te ondervangen door de toegang te organiseren op de schaal van West en Oost. Voor aanbieders en cliënten is dat nog voldoende overzichtelijk en de

voordelen van bundeling van expertise, continuïteit etc. gelden ook voor deze vorm. Bovendien is te overwegen of dit scenario gecombineerd kan worden met het toegangsmodel voor maatschappelijke opvang.

Voor zowel 2 als 3 geldt dat het in feite gaat om een multidisciplinair toegangsteam, waarin sprake is van een vast en een vlottend deel. Het vaste deel zijn enkele professionele intake experts en het vlottende deel bestaat uit lokale professionals van de kleine regio gemeenten, die casus gerelateerd worden ingeschakeld. De gesprekken vinden zoveel mogelijk lokaal plaats.

4. Combineren van toegang maatschappelijke opvang met toegang beschermd wonen?

Er is een overlap tussen de populatie maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Een deel van daklozen stroomt uit naar beschermd wonen. Ook is er vanuit beschermd wonen 'uitval' naar maatschappelijke opvang. Zowel bij maatschappelijke opvang als bij beschermd wonen gaat het om huisvesting-met-zorg. Gelet op de kwetsbaarheid van de doelgroep, de variëteit in het aanbod en de mate van acceptatie in de wijk (concentratie voorkomen), lijkt het verstandig om de toegang tot beschermd wonen vanuit een centraal punt te organiseren. Tijdens de bijeenkomsten met het veld werd voorgesteld om nader te onderzoeken of een combinatie van 'intake maatschappelijke opvang' en 'intake beschermd wonen' mogelijk is. Bij de huidige toegang maatschappelijke opvang is – zeker in het scenario met samenwerkende aanbieders – al veel expertise van deze kwetsbare groep burgers gebundeld. Daar staat tegenover dat er geen ervaring is met het toekennen van maatwerkvoorzieningen en dat het werkproces 'beschikken op aanvraag' dus nog helemaal geïntegreerd moet worden in de uitvoering.

Advies:

- Niet te kiezen voor optie 1: elke gemeente organiseert de toegang zelf via de lokale teams;
- Te kiezen voor een multidisciplinair team, bestaande uit intakeprofessionals 'beschermd wonen' die regionaal inzetbaar zijn en lokale professionals, die de cliënt en de lokale situatie kennen. Of dat één centraal team danwel twee subregionale teams moeten zijn, wordt nog verder verkend.
- Onderzoeken of het zinvol is om het toegangsproces voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen te combineren.

4.3 Acties tijdens tranche 1 t/m 4

4.3.1 Acties toegang maatschappelijke opvang

1e en 2e helft 2018 (tranche 1 en 2)

- De toegang tot de maatschappelijke opvang inrichten als model 'samenwerkende aanbieders' Wat moet er dan georganiseerd worden?
  1. Flexibele maatschappelijke opvang Weert wordt ongewijzigd voortgezet;
  2. Opvang Roermond: toegangsteam uitbreiden met meerdere partners, op basis van gezamenlijk intakemodel (werkproces ontwikkelen, intakers scholen, enz.) ;

3. Actieve verbinding van beide toegangsteams Oost en West: gezamenlijk monitoren van in-, door- en uitstroom (aandachtspunt: privacy);
4. Formatie aanmeldteams relateren aan het aantal aanmeldingen (is groter dan het aantal plaatsingen!). De formatie moet voortdurend worden gemonitord, op basis van actuele gegevens. Dit is een doorlopende taak, die in de bedrijfsvoering moet worden ingebed.

4.3.2 Acties toegang tot beschermd wonen 2020

1^e helft 2018 (tranche 1)

- Nader te onderzoeken:
  - hoe scoort ieder model op aspecten als expertise, integraliteit, kosten?
  - wat is de samenloop populatie maatschappelijke opvang en beschermd wonen?
  - wat zijn voor- en nadelen om de toegang voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen te combineren?
  - wat is de instroom beschermd wonen én hoeveel meldingen zijn er die niet tot plaatsing leiden (in verband met formatie toegang bepalen)?
- Keuze maken voor de inrichting van de toegang: regionaal of subregionaal toegangsteam beschermd wonen, al dan niet in combinatie met toegang maatschappelijke opvang.
- In beeld brengen huidig toegangsproces bij het Zorg- en Veiligheidshuis (inclusief het traject van beschikken op aanvraag maatwerkvoorziening), zodat dit vertaald kan worden naar de regio Midden-Limburg. Afstemmen met werkproces lokale toegang Wmo.

2^e helft 2018 (tranche 2)

- Gekozen scenario uitwerken:
  - formuleren werkproces;
  - organiseren van de bedrijfsvoering;
  - toegang vastleggen in verordening, beleidsregels etc.

1^e helft 2019 (tranche 3)

- Het inrichten van de toegangsteams (werven).
- Scholing medewerkers.
- Meekijken bij het Zorg- en Veiligheidshuis (ervaring op doen in de praktijk).

2^e helft 2019 (tranche 4)

- Het toegangsproces Beschermd Wonen wordt overgenomen van het Zorg- en Veiligheidshuis. Onder een nog nader uit te werken juridische formule wordt de toegang eerder overgedragen dan in het mandateringsbesluit is vastgelegd⁴.

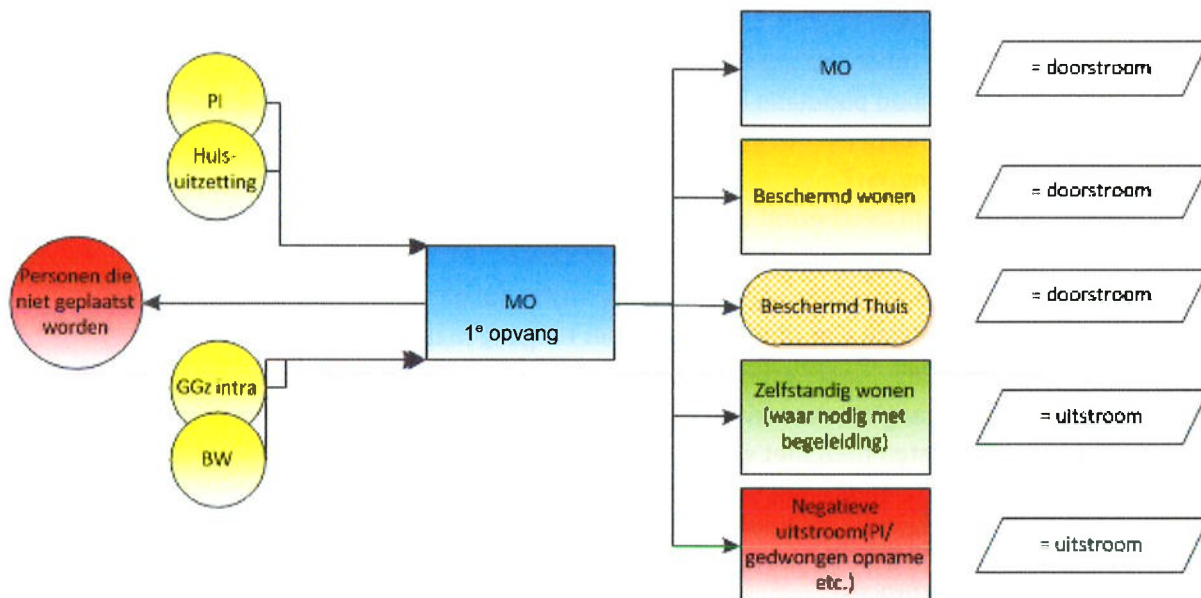
⁴ Afspraken maken met centrumgemeente Venlo, omdat wij dan toegang gaan verlenen, op basis van het door hen ingekochte aanbod (en op kosten van de aan Venlo verstrekte regionale middelen). Zie verder hoofdstuk 8 Ontvlechting.

Hoofdstuk 5 Doorstroom en arrangementen

5.1 De huidige situatie

5.1.1. Het proces maatschappelijke opvang

In onderstaande figuur wordt het proces rondom maatschappelijke opvang (MO) op hoofdlijnen weergegeven. Onder de figuur treft u een korte uitleg aan.

Veel cliënten die gebruik maken van maatschappelijke opvang komen uit de penitentiaire inrichtingen (PI's), beschermd wonen locaties (BW), klinische opnamesettings (GGZ intra) of vanuit een huisuitzetting (gele bollen in bovenstaande figuur).

Het komt ook voor dat personen die zich aanmelden bij de maatschappelijke opvang uiteindelijk niet worden geplaatst (rode bol in bovenstaande figuur). Een van de oorzaken is dat de persoon in kwestie niet voldoet aan de gestelde criteria.

Enmaal binnen de maatschappelijke opvang is het streven om de cliënt zo spoedig als mogelijk weer zo zelfstandig als mogelijk te laten participeren in de samenleving. Aan het verblijf binnen de maatschappelijke opvang zijn uiteenlopende (6 tot 12 weken) termijnen verbonden.

Een eerste stap kan doorstroom zijn binnen de maatschappelijke opvangvoorzieningen bijvoorbeeld van nachtopvang naar een vervolgtraject (van MO naar MO).

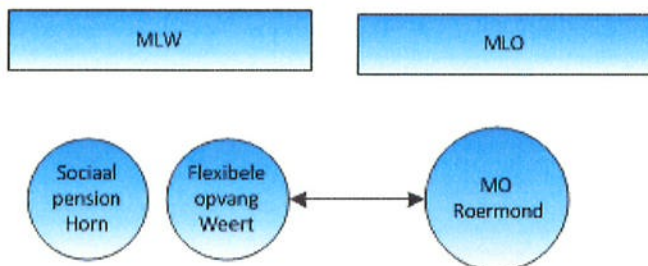
Er is ook sprake van doorstroom wanneer cliënten doorstromen van maatschappelijke opvang naar beschermd wonen (BW) of beschermd thuis (BT). Andersom is ook mogelijk namelijk dat cliënten BW of BT (tijdelijk) terugvallen op MO.

Verder is het mogelijk dat cliënten vanuit de maatschappelijke opvang zelfstandig gaan wonen al dan niet met begeleiding. In dat geval spreken we over uitstroom.

Tenslotte is ook negatieve uitstroom mogelijk. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om sancties, detentie of (gedwongen) opname in een kliniek.

5.1.2. Waar liggen de MO-voorzieningen in Midden-Limburg?

De MO-voorzieningen zijn op dit moment geconcentreerd op een aantal plekken in Horn, Weert en Roermond. Schematisch weergegeven:

In de onderstaande tabel wordt weergegeven hoeveel MO-plaatsen er per Midden-Limburgse voorziening beschikbaar zijn.

Voorziening	Aantal beschikbare MO-plaatsen
Nachtopvang Roermond	8
Dagopvang Roermond	n.v.t.
Crisisopvang Roermond (inclusief crisisbed)	27
Vervolgopvang Roermond	16
Bed voor de nacht Flexibele opvang Weert	6
Trajectbed Flexibele Opvang Weert	6
Sociaal pension Horn	14
Calamiteitenbed Roermond en Weert	2
TOTAAL AANTAL MO-PLAATSEN MIDDEN-LIMBURG	82

Maatschappelijke opvang maakt sinds 1 januari 2015 onderdeel uit van de inkoop onder regie van centrumgemeente Venlo. Het gaat daarbij om een algemene beschikbaarheidsvoorziening. De voorziening moet er zijn ongeacht of deze optimaal gebruikt wordt of niet.

Bij de inkoop 2017 is het volgende onderscheid gemaakt in 'producten':

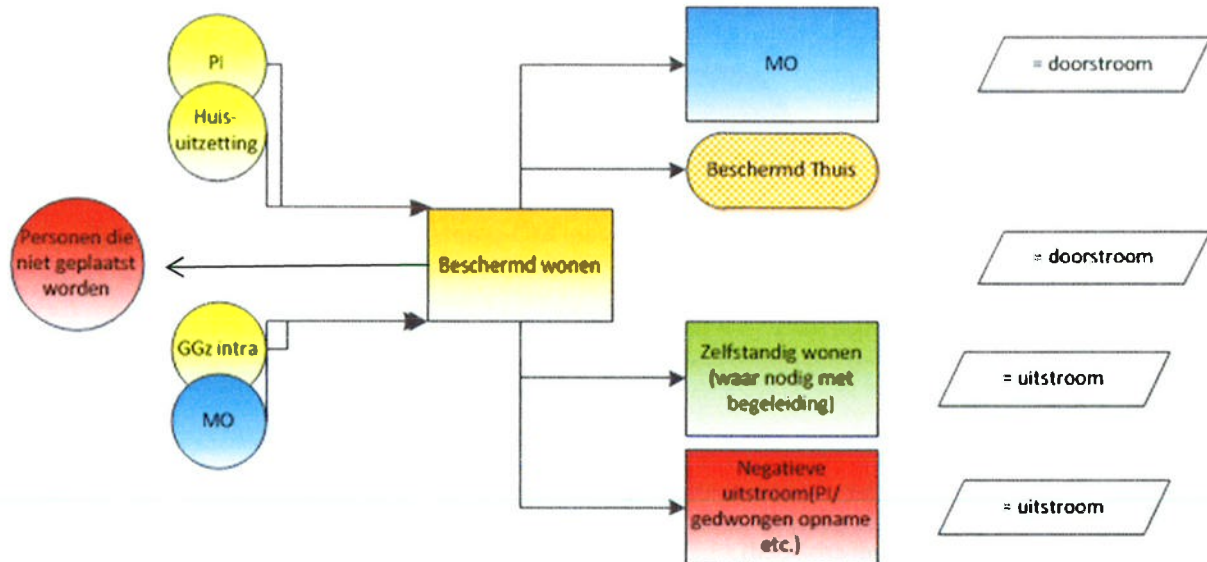
- Dag- en nachtopvang
- Crisisopvang
- Daderbed
- Vervolgopvang
- Calamiteitenbed
- Opvang zwerfjongeren
- Individuele begeleiding zwerfjongeren

Er is daarbij in de uitvraag geen splitsing gemaakt tussen Venlo en Roermond. Wel is aangegeven waar deze bedden zich moeten bevinden. Voor Weert is een apart budget begroot voor dag- en nachtopvang en vervolgopvang. De gemeente Weert maakt zelf afspraken met de samenwerkende aanbieders (subsidie en inkoop).

Niet alle voorzieningen worden in Midden-Limburg aangeboden. Te denken valt aan de opvang van zwerfjongeren Venlo, welke in Venlo gesitueerd is.

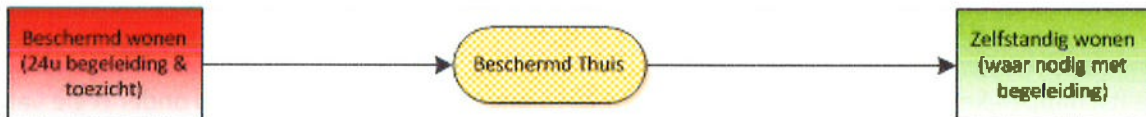
Voor alle voorzieningen geldt dat zowel mensen uit Midden-Limburg als ook mensen van buiten de regio hiervan gebruik kunnen maken.

5.1.3 Het proces beschermd wonen

Eenmaal geplaatst in bescherm wonen zijn de volgende vervolgstappen mogelijk:

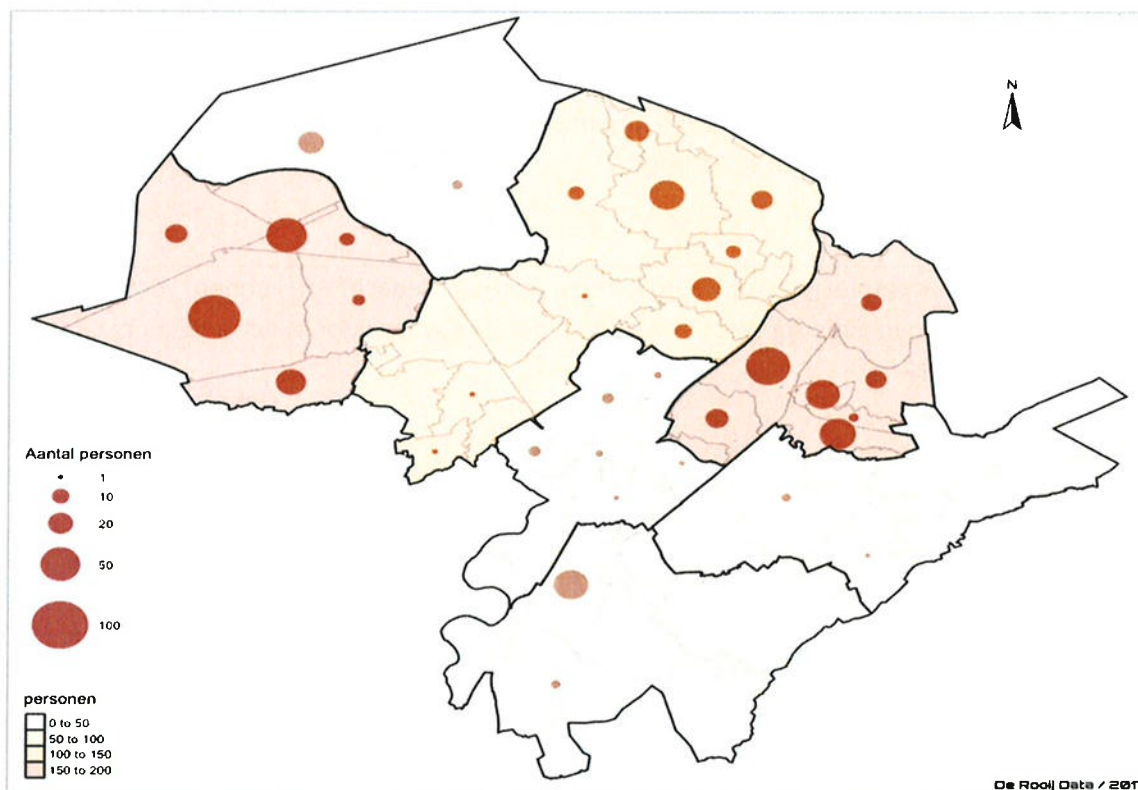
1. Bij voorkeur stroomt de cliënt uit naar zelfstandig wonen met of zonder individuele begeleiding.
2. Een variant hierop is dat de cliënt doorstroomt naar Beschermd Thuis. Dit betreft een voorziening zonder 24 uur begeleiding en toezicht, maar wel 24 uur beschikbaarheid voor zorg en begeleiding.

3. Helaas komt het ook voor dat cliënten weer terugvallen en terecht komen in de maatschappelijke opvang (uitstroom met als reden van aanmelding in de maatschappelijke opvang 'uitval uit beschermd wonen').
4. Tot slot kan er sprake zijn van negatieve uitstroom vanwege gedwongen opname of vertrek met onbekende bestemming.

N.B.: Een belemmerende factor bij het uitstromen naar zelfstandig wonen is doorgaans het gebrek aan tijdige geschikte woonruimte.

5.1.4 Waar zijn de voorzieningen beschermd wonen op dit moment?

Opmerkingen bij de situatie beschermd wonen (fysieke ligging):

- De plek waar de aanbieder zijn voorzieningen/woningen heeft, bepaalt in waar de cliënt zijn ondersteuning ontvangt (cliënt volgt aanbod);
- Concentratie van voorzieningen in bepaalde gebieden/kernen
- Concentratie van aanbieders in bepaalde straten/complexen
- Concentratie van cliënten bij één aanbieder (beperkt aantal grote aanbieders domineert de markt).

5.2 Beoogde situatie

5.2.1 Visie doorstroom en ondersteuningsarrangementen maatschappelijke opvang

Aansluitend bij de in hoofdstuk 2 beschreven visie, kaders en uitgangspunten gelden voor het aanbod maatschappelijke opvang de volgende uitgangspunten:

- zo kort als mogelijk;
- zo normaal mogelijk;
- zo lokaal mogelijk;
- maatwerk, gericht op herstel zelfredzaamheid.

5.2.2 Uitgangspunten maatschappelijke opvang in relatie tot doorstroom en ondersteuning

Uitgangspunten ten aanzien van de spreiding van de maatschappelijke opvangvoorzieningen zijn:

- de 1^e opvang 'centraal' vorm te geven in Midden-Limburg West en Midden-Limburg Oost en de termijn van 1^e opvang minimaliseren;
- het vervolg op de 1^e opvang meer lokaal te organiseren en waar noodzakelijk qua verschijningsvorm en segmenten te variëren.

1^e opvang

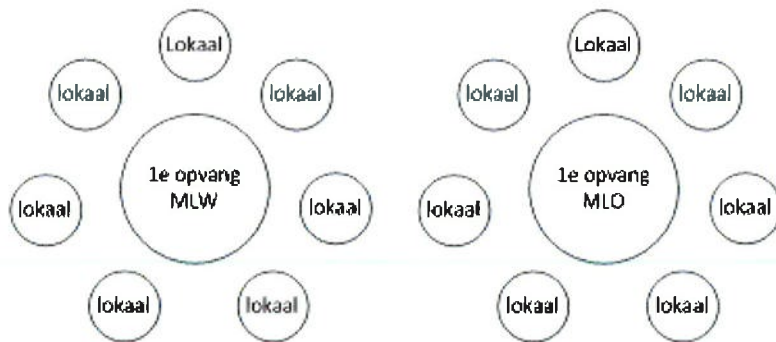
De 1^e opvang kan meer centraal georganiseerd kunnen worden. Gedacht zou kunnen worden aan een 1^e opvang voor Midden-Limburg West in Weert en een 1^e opvang voor Midden-Limburg Oost in Roermond. Door de plekken

voor 1^e opvang te minimaliseren wordt overzicht gecreëerd van waar burgers met een vraag om opvang zich kunnen melden.

De 1^e opvang zoals deze nu georganiseerd is, biedt differentiatie binnen de

regio: het bed voor de nacht in Weert (gesitueerd als een aparte plek binnen een woning) aan de ene kant en de nachtopvang (gesitueerd als een groepsopvang in een grotere voorziening) in Roermond aan de andere kant. Partijen achten deze huidige differentiatie vanuit cliëntperspectief van belang. Naast deze vormen van 1^e opvang is er momenteel ook een 1^e opvang in de vorm van crisisopvang in Roermond en een 1^e opvang voor zwerfjongeren in Venlo.

Voor al deze vormen van 1^e opvang dient nader onderzocht te worden of verdere differentiatie (in vorm maar ook in segmenten) noodzakelijk is.

Door de 1^e opvang ook als zodanig te benoemen, wordt bevorderd dat de focus vanaf de start ligt op herstel, door- en uitstroom (waar mogelijk in de eigen omgeving). De functie van de 1^e opvang is ook om tijd te creëren om gezamenlijk tot de best passende vervolgstap te komen voor de burger.

Vervolg

Door het vervolg lokaal en op kleine schaal c.q. wijkniveau te organiseren, kan makkelijker gewerkt worden aan herstel onder andere omdat beter aangesloten kan worden bij het (sociale / informele) netwerk in de wijk en de kans op maatschappelijke acceptatie groter is.

Het zogenaamde vervolg zou daarom meer lokaal en meer gesegmenteerd vormgegeven moeten worden. De exacte uitwerking wordt in de loop van 2018 vormgegeven.

5.2.3 Visie doorstroom en zorgarrangementen beschermd wonen 2020

Aansluitend bij de in hoofdstuk 2 beschreven visie, kaders en uitgangspunten gelden ten aanzien van het thema doorstroom en ondersteuning de volgende uitgangspunten.

Het streven van de Midden-Limburgse gemeenten is dat:

- mensen meedoen naar vermogen;

- mensen zo lang mogelijk in de eigen omgeving kunnen blijven wonen of wanneer dat (tijdelijk niet kan) zo spoedig mogelijk weer in de eigen omgeving terugkeren;
- we 'normaliseren', wat wil zeggen dat het herstel van mensen zich niet alleen richt op het terugdringen van symptomen maar vooral ook op verbetering van het maatschappelijk functioneren en herstel van identiteit.

Uitgangspunt in het kader van de spreiding van voorzieningen is dat de burger kan wonen op die plek c.q. in die woonvorm die zijn herstel het meest optimaal bevordert.

Dat betekent dat:

- het normaal is dat ook 'anders normale' medeburgers, waar mogelijk, in de stad, het dorp of de wijk wonen;
- het niet zo kan zijn dat de plek waar de voorzieningen/woningen gevestigd zijn, bepaalt waar een burger aan zijn herstel kan werken, met andere woorden: niet het aanbod moet bepalend zijn, maar de individuele situatie van de cliënt.

Uitgangspunt is daarnaast om de mate van ondersteuning op een dusdanige manier in te richten dat deze recht doet aan het streven om burgers zo snel mogelijk weer te laten terugkeren in de eigen omgeving. Naar verwachting zal het aandeel ambulante hulpverlening in de eigen omgeving van de burger toenemen.

5.3 Acties tijdens de tranches 1 t/m 4

5.3.1 Acties doorstroom en ondersteuningsarrangementen maatschappelijke opvang

1e helft 2018 (tranche 1)

- Nader onderzoeken van de noodzaak tot verdere differentiatie, in vorm en/of segmenten, van de huidige 1e opvang
Specifieke aandachtspunten in deze zijn:
  - de vormgeving van de (1e) opvang van zwerfjongeren voor de regio Midden-Limburg: continueren huidige aanbod (incl. afspraken regio Noord-Limburg) of anders vormgeven aanbod zwerfjongeren?
  - de invloed van de 25 'justitiebedden' (forensisch) in relatie tot de 1e opvang.
  - overleg met Vincent van Gogh instituut (VVGi) met betrekking tot de gebruikersruimte (momenteel centraal ingericht bij Moveoo Roermond)
  - de ontwikkeling dat de regio Westelijke Mijnstreek een deel van de crisisopvangplaatsen zelf gaat organiseren
- Nader onderzoeken van de gevolgen van het meer lokaal organiseren van het vervolg op de 1e opvang. Specifiek gaat het hierbij onder andere over de gevolgen van het meer lokaal organiseren van het vervolg voor het huidige aanbod.
- Nader onderzoeken van de noodzaak tot verdere variatie in verschijningsvorm en segmenten van het vervolg op de 1^e opvang
- Nader onderzoeken van de gevolgen van het meer lokaal organiseren van het vervolg op de vraag naar passende huisvesting.

- Het inbedden van de kaders welke voortvloeien uit bovenstaande onderzoeken in het proces ten aanzien van het nieuw op te stellen beleidsplan Wmo 2015 Midden-Limburg West en Midden-Limburg Oost
- Het, op basis van de geoptimaliseerde monitoringswensen, monitoren van de in- door- en uitstroom in de maatschappelijke opvang

2^e helft 2018 (tranche 2)

- Het maken van afspraken met de diverse afdelingen sociale zaken van de Midden-Limburgse gemeenten met betrekking tot
  - de bij het afgeven van een uitkering gehanteerde regiobinding in relatie tot de afspraken zoals vastgelegd in het convenant landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang en beschermd wonen
- Het implementeren van de uitkomsten van de onderzoeken uit de 1e tranche in samenwerking tussen beleid, uitvoering en bedrijfsvoering.
- Het inbedden van de nadere uitwerking van de kaders welke voortvloeien uit de 1e tranche uitgevoerde onderzoeken in het proces ten aanzien van het nieuw op te stellen beleidsplan Wmo 2015 Midden-Limburg West en Midden-Limburg Oost
- Het voeren van gesprekken met ketenpartners betrokken bij de instroom in de maatschappelijke opvang om te komen tot afspraken om de instroom in de maatschappelijke opvang te verbeteren dat wil zeggen: alleen die mensen maken gebruik van maatschappelijke opvang die dat ook nodig hebben.
- Het onderzoeken van de uitwisseling van cliënten tussen de diverse regio's.

1^e en 2^e helft 2019 (tranche 3 en 4)

- Het implementeren van de uitkomsten van de onderzoeken uit de 1e tranche in samenwerking tussen beleid, uitvoering en bedrijfsvoering.

5.3.2 Acties doorstroom en ondersteuningsarrangementen beschermd wonen

1^e helft 2018 (tranche 1)

- Het in kaart brengen van wat de praktische vertaling is van het uitgangspunt rondom de fysieke spreiding van voorzieningen
- wat betekent dit voor (de spreiding van) het huidige voorzieningenniveau?
  - handhaven of afbouwen?
  - geclusterde woonvormen versus individuele woonvormen.
- wat betekent dit voor gemeenten waar op dit moment weinig tot geen voorzieningen zijn?; inclusief de vraag of er in deze nog een onderscheid te maken is ten aanzien van beschermd wonen en beschermd thuis?
- Het screenen van het cliëntenbestand op die cliënten die op dit moment een indicatie hebben voor beschermd wonen maar hier in z'n geheel geen gebruik van maken;
- Het onderzoeken van wat er voor nodig is om van beschermd wonen de stap te kunnen zetten naar individuele begeleiding
  - Specifiek aandachtspunt in deze is de rol die technologie kan spelen.
- Het onderzoeken van de mogelijkheden welke er vanuit de participatiewet zijn om burgers naar vermogen te laten participeren in de samenleving

- Het, op basis van de monitoringswensen, monitoren van de in- door- en uitstroom in het beschermd wonen
  - Specifieke aandachtspunten in deze zijn ook de financiële monitoring en de monitoring van de effecten van de nieuwe wijze van inkoop per 1 januari 2018 (van GGz-C pakket naar de prestaties beschermd wonen en beschermd thuis).
- Het inbedden van de kaders welke voortvloeien uit bovenstaande in het proces ten aanzien van het nieuw op te stellen beleidsplan Wmo 2015 Midden-Limburg West en Midden-Limburg Oost

2^e helft 2018 (tranche 2)

- Het starten van een bewustwordingscampagnes gericht op het bevorderen van acceptatie in de wijk en het voorkomen van oordeelsvorming (inclusie). In deze ligt er een relatie met OGGZ-preventie en nazorg
- Het onderzoeken of het in alle Midden-Limburgse gemeenten voldoende duidelijk is waar burgers en professionals terecht kunnen met signalen over medeburgers.
- Het implementeren van de uitkomsten van de 1e tranche in samenwerking tussen beleid, uitvoering en bedrijfsvoering
- Het inbedden van de nadere uitwerking van de kaders welke voortvloeien uit de 1e tranche uitgevoerde onderzoeken in het proces ten aanzien van het nieuw op te stellen beleidsplan WMO 2015 Midden-Limburg West en Midden-Limburg Oost

1^e en 2^e helft 2019 (tranches 3 en 4)

Het implementeren van de uitkomsten van de onderzoeken uit de 1^e tranche in samenwerking tussen beleid, uitvoering en bedrijfsvoering.

Hoofdstuk 6 Uitstroom en nazorg

6.1 De huidige situatie

Nazorg is feitelijk al datgene wat ingezet wordt om cliënten zo zelfstandig mogelijk te kunnen laten functioneren in de samenleving, al dan niet met ambulante begeleiding. Om mensen zo zelfstandig mogelijk te kunnen laten functioneren dienen een aantal essentiële randvoorwaarden georganiseerd te worden. Dat kan zijn: huisvesting, (ambulante) begeleiding, inkomen, werk, opleiding, dagbesteding en acceptatie in de wijk.

Met betrekking tot huisvesting worden er doorgaans bilaterale prestatie afspraken gemaakt tussen gemeenten en woningcorporaties. De praktijk heeft tot nu toe uitgewezen dat dergelijke prestatie afspraken een vrij laag concreetheidsgehalte vertonen.

Van de kant van de woningcorporaties is er meer behoefte aan planningsinformatie, zodat ze in hogere mate dan thans kunnen anticiperen op toekomstige vragen naar geschikte huisvesting.

Er is inmiddels een werkgroep huisvesting kwetsbare doelgroepen gestart, bestaande uit gemeentelijke beleidsambtenaren, managers van woningcorporaties en zorginstellingen. Doel is om gezamenlijk oplossingen te bedenken voor tijdig geschikte huisvesting voor uitstromers, in samenhang met adequate zorg - en begeleidingsarrangementen.

Verder zijn er mooie voorbeelden van community vorming in wijken en buurten die de beoogde inclusieve samenleving bevorderen. Dat vraagt allerlei initiatieven in de wijk, die de landing en integratie van uitstromers mogelijk maakt. Echter beleidsmatig verdient dit onderwerp meer aandacht en creativiteit dan thans het geval is, waarbij de gemeenten een faciliterende rol moet oppakken.

6.2 De beoogde situatie 2020

De nazorg concentreert zich voornamelijk rond de thema's:

- tijdige geschikte woonruimte voor uitstromers;
- communityvorming in de wijk op een zodanige wijze dat uitstromers goed kunnen landen en snel kunnen integreren in het kader van de inclusieve samenleving.

Er ligt in deze een nadrukkelijke link tussen nazorg en preventie. Dit in de vorm van samenwerkingen tussen ook woningcorporaties, zorgaanbieders en het centrale loket.

Op het gebied van tijdige geschikte woonruimte is er inmiddels een werkgroep 'huisvesting kwetsbare burgers' gestart. Deze is samengesteld uit gemeentelijke beleidsambtenaren en managers/beleidsmedewerkers van zowel woningcorporaties als zorginstellingen. De werkgroep heeft het voornemen om een nieuw huisvestingsconcept te ontwikkelen, waarbij alle zorginstellingen en alle woningcorporaties gezamenlijk hun vraag, respectievelijk aanbod inbrengen. Een nog nader uit te werken gremium voert het matchingproces uit. Een vertegenwoordiging van zorgaanbieders sluit binnenkort ook bij de werkgroep aan.

Met betrekking tot communityvorming in de wijk worden werkconferenties georganiseerd, die onder regie van de gemeenten gefaciliteerd worden. Bij deze conferenties wordt een breed palet aan stakeholders in de wijk betrokken. Te denken valt dan aan wijkteams,

huisartsen/praktijkondersteuners, politie, professionele hulpverleners, ervaringsdeskundigen en bewoners. Elke gemeente kan daarin zijn eigen keuzes maken, die passen bij de lokale situatie. .

6.3 Acties tijdens de tranches 1 t/m 4

1e helft 2018 (tranche 1)

- Afronding van het ontwerpproces betreffende het concept : één loket voor huisvesting waar alle vraag en aanbod samenkomt en het matchingproces plaatsvindt. Een en ander vindt plaats onder regie van de werkgroep “huisvesting kwetsbare burgers”.
- Het organiseren van minimaal één werkconferentie per gemeente in een nog nader vast te stellen wijk. Dit met als doel om het gesprek tussen alle stakeholders in de wijk te stimuleren over het concretiseren van de inclusieve samenleving.
- Ontwikkeling van een voorlichtingsprogramma over de inclusieve samenleving.

2e helft 2018 (tranche 2)

Tijdens tranche 2 wordt het nieuwe huisvestingsconcept ingevoerd. Vermoedelijk geleidelijk aan, te beginnen met een kleinschalige start.

Hoofdstuk 7 Financiën

7.1 Huidige situatie

7.1.1 Financiële situatie maatschappelijke opvang

Centrumgemeente Venlo ontvangt van het Rijk jaarlijks een decentralisatie-uitkering maatschappelijke opvang. Deze bedraagt voor de regio Noord- en Midden-Limburg € 8.279.378,-. In 2017 werd van dit bedrag € 4.300.033,- besteed aan maatschappelijke opvang voor de regio Noord- en Midden-Limburg. Het resterende bedrag wordt onder andere besteed aan OGGz-preventie (openbare geestelijke gezondheidszorg), bemoeizorg, CMA, perceptiekosten, winterregeling, regionaal team en subsidies aan kleine accounts.

7.1.2 Financiële situatie beschermd wonen

Centrumgemeente Venlo ontvangt van het Rijk jaarlijks een integratie-uitkering beschermd wonen. Deze bedroeg in 2017 € 40.730.582,-.

Om inzicht te krijgen in de kosten in het algemeen en de verdeling van de kosten over de regio's Noord- en Midden-Limburg in het bijzonder, is een uitvraag naar gegevens gedaan bij centrumgemeente Venlo. Eind oktober 2017 heeft het kernteam van de centrumgemeente een gegevensbestand ontvangen van de toekenningen beschermd wonen. Tijdens de analyse is gebleken dat dit bestand nog een aantal beperkingen kent. Een en ander is tijdens het Bestuurlijk Overleg Zorg en Welzijn (BOZOWEL) gedeeld met de verantwoordelijk portefeuillehouders.

Dit alles heeft geleid tot een nieuwe gegevensuitvraag met als doel om een verdiepende analyse te kunnen maken om zodoende inzicht te krijgen in de financiële situatie rondom beschermd wonen voor de gemeenten in Midden-Limburg. Begin 2018 zal deze analyse afgerond zijn.

Deze analyse is noodzakelijk als basis voor het maken van keuzes ten aanzien van de uitwerking van financiële modellen voor de toekomst.

7.2 Nieuw landelijk verdeelmodel Wmo

Het Rijksbudget beschermd wonen en maatschappelijke opvang wordt tot 2020 verdeeld via het Gemeentefonds verdeeld over de centrumgemeenten zoals hierboven beschreven.

Het Rijk is voornemens de middelen beschermd wonen, maatschappelijke opvang en Wmo 2015 met ingang van 1 januari 2020 via één geïntegreerd objectief verdeelmodel te verdelen over alle gemeenten. Over dit verdeelmodel is momenteel veel discussie (zie ook knelpunten paragraaf 2.4).

7.3 Acties tijdens de tranches 1 t/m 4

1e helft 2018 (tranche 1)

- Zicht krijgen op de financiële situatie rondom maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

2e helft 2018 (tranche 2)

- Maken van keuzes ten aanzien van de financiële modellen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Hoofdstuk 8 Ontvlechting

Er is periodiek ambtelijk overleg met centrumgemeente Venlo over de ontvlechting. Het streven is om de ontvlechting geleidelijk aan te doen plaatsvinden, zodat op 1 januari 2020 de verzelfstandiging van Midden-Limburg een feit is. Een en ander betekent dat er reeds voor die datum de nodige zaken overgedragen zijn, zodat er geen beslissingen en interventies vanuit de centrum gemeente nog consequenties heeft na 1 januari 2020. Vanaf die datum dient alles zodanig te werken zoals Midden-Limburg dat in de regiovisie en de in dit implementatieplan beoogde veranderingen en vernieuwingen heeft vastgesteld.

Op dit moment zijn de volgende agendapunten in bespreking:

- Het maken van afspraken over (de duur van de) herindicaties;
- Het maken van afspraken over de financiële tegemoetkoming in de project- en implementatiekosten van de nieuwe regio Midden-Limburg
- Het maken van monitoringsafspraken over maatschappelijke opvang en beschermd wonen;
- Het volgen van de ontwikkelingen met betrekking tot het nieuwe verdeelmodel;
- Het ontkoppelen van de budgetten maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
- Het maken van afspraken over de uitwisseling van cliënten over de regio's onder ander waar het gaat om passende opvang, beschikbaarheid en sancties (time-out);
- Het maken van afspraken over de (extreme) koude regeling;
- Het onderzoeken van de betekenis van het huidige systeem van zwerversuitkeringen voor de nieuwe regio.

Bovenstaande thema's zullen de komende periode onderwerp van gesprek blijven in de overleggen met centrumgemeente Venlo.

Hoofdstuk 9 Hoe verder?

In de eerste plaats is het advies om het bestaande kernteam in tact te houden, in ieder geval tijdens 2018. Er wordt naar gestreefd om het project in de loop van 2018 over te dragen aan de staande organisatie. De verdere financiering van de projectleider en het vrijmaken van formatie bij de lokale gemeenten wordt meegenomen in het collegevoorstel bij het vaststellen van dit implementatieplan. Gedurende 2018 zal de structuur van het project in enkele opzichten aangepast worden.

Beleidsmedewerkers van alle zeven gemeenten en de beide subregionale projectleiders Wmo zullen frequenter aanhaken bij het kernteam. Vooralsnog denken we om maandelijks een gezamenlijke overleg- en afstemmingssessie te beleggen.

Aangezien er gedurende 2018 veel werk aan de winkel is, worden er vermoedelijk meerdere (kortcyclische) werkgroepen gevormd rond bepaalde thema's. Deze worden aangestuurd door leden van het kernteam. Hierdoor krijgt het project meer het karakter van een programma, bestaande uit meerdere deelprojecten.

In januari 2018 wordt er een gedetailleerd werkprogramma gemaakt inclusief bemensing van werkgroepen en concreet uitgewerkte taakopdrachten. Dit werkprogramma wordt besproken met de opdrachtgevers.

Last but not least blijven alle stakeholders actief betrokken. Om de 3-4 maanden vindt er een grote werkconferentie plaats met als doel om feedback te krijgen op voornemens en acties, maar ook om input op te halen als het gaat om de praktische invulling van de issues uit het implementatieplan en de in de tranches genoemde activiteiten.